

**UCHWAŁA NR 329/XXXVII/18
RADY GMINY POCZESNA**

z dnia 21 czerwca 2018 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2026 roku

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2018 poz. 994 z późn. zm.) **Rada Gminy Poczesna uchwala, co następuje :**

- § 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Poczesna do 2026 roku stanowiącą załącznik do uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Poczesna.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

mgr inż. Lidia Kaźmierczak

Załącznik do Uchwały

Nr 329/XXXVII/18

Rady Gminy Poczesna

z dnia 21.06.2018 r.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2026 roku

Opracowanie:

EKO – GEO GLOB

Rafał Modrzejewski,

przy współudziale pracowników Urzędu Gminy Poczesna

Spis treści

CZĘŚĆ I - WPROWADZENIE.....	4
1. WSTĘP.....	4
2. METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII.....	5
3. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	6
Część II – DIAGNOZA I ANALIZA STRATEGICZNA.....	8
1. POŁOŻENIE, PRZESTRZEŃ, ŚRODOWISKO.....	8
1.1. RYS HISTORYCZNY.....	9
1.2. ZABYTKI.....	10
1.3. ŚRODOWISKO.....	11
2. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	22
2.1. DEMOGRAFIA.....	22
2.2. STRUKTURA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW.....	25
2.3. MIESZKALNICTWO.....	28
2.5. BEZPIECZEŃSTWO.....	29
2.6. INFRASTRUKTURA OŚWIATOWO – EDUKACYJNA.....	31
2.7. DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA.....	35
2.8. DZIAŁALNOŚĆ SPORTOWA.....	40
2.9. POMOC SPOŁECZNA.....	42
2.9. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	45
2.10. FREKWENCJA WYBORCZA.....	46
3. GOSPODARKA I RYNEK PRACY.....	46
3.1. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ.....	46
3.5. BEZROBOCIE.....	50
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	52
4.1. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA GMINY.....	52
4.2. GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA.....	54
4.3. GOSPODARKA ODPADAMI.....	57
4.4. INFRASTRUKTURA ELEKTRO – ENERGETYCZNA I GAZOWA.....	57
4.5. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA.....	59
5. JAKOŚĆ RZĄDZENIA W GMINIE.....	60
5.1. MOŻLIWOŚCI BUDŻETOWE I ZDOLNOŚĆ INWESTYCYJNA GMINY.....	61
5.2. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE.....	64
5.3. PROMOCJA GMINY.....	66
6. ANALIZA SWOT.....	67

7.	RAPORT Z BADAŃ ANKIETOWYCH	71
	CZĘŚĆ III – ROZWÓJ STRATEGICZNY GMINY POCZESNA W LATACH 2016 - 2025.....	78
1.	WIZJA I MISJA GMINY	78
2.	CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE.....	79
3.	DZIAŁANIA	81
4.	WDRAŻANIE I FINANSOWANIE STRATEGII.....	88
4.1.	SYSTEM INSTYTUCJALNY WDRAŻANIA STRATEGII	88
4.2.	FINANSOWANIE STRATEGII.....	89
5.	MONITORING I REALIZACJA STRATEGII.....	90
	Spis wykresów	93
	Spis tabel.....	93
	Spis rysunków.....	94

CZĘŚĆ I - WPROWADZENIE

1. WSTĘP

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do roku 2026, to bardzo ważny dokument programowy w oparciu, o który samorząd realizuje politykę rozwoju lokalnego. Jest odpowiedzią na stale zmieniające się wewnętrzne i zewnętrzne warunki społeczne, gospodarcze oraz wzrost konkurencyjności otoczenia. Strategia stanowi z jednej strony diagnozę stanu obecnego, pewną charakterystykę gminy z jej mocnymi i słabymi stronami, z drugiej zaś jest zbiorem potrzeb samorządu i wynikających z nich planowanych kierunków działania. Dokument powinien ułatwić lokalnym władzom proces podejmowania decyzji oraz rozwiązywania problemów gospodarczych i społecznych. Jest podstawą do opracowywania szczegółowych projektów, a później do aplikowania i pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych.

Stanowi ponadto cenne źródło informacji dla potencjalnych inwestorów o przyjętych przez gminę kierunkach rozwoju. Inną przesłanką opracowania strategii jest chęć przyspieszenia rozwoju społeczno gospodarczego wchodzących w skład gminy miejscowości, poprzez podejmowanie nowych wyzwań i konsekwentne realizowanie zaplanowanych działań.

Dzięki zaangażowaniu w proces budowy Strategii Rozwoju Gminy Poczesna społeczności lokalnej i funkcjonujących w jej granicach podmiotów, dokument ten wyraża interes publiczny postrzegany przede wszystkim z poziomu lokalnego.

Najważniejszym celem Strategii jest jednak poprawa warunków życia mieszkańców. Powinna bowiem przyczynić się do wzrostu atrakcyjności życia społeczno-kulturalnego, gospodarczego, zaktywizować społeczność lokalną oraz zwiększyć jej poczucie tożsamości ze swoją małą ojczyzną.

BEZPOŚREDNIE KORZYŚCI SAMORZĄDU GMINY Z TYTUŁU POSIADANIA STRATEGII:

- spełnienie wymogów formalnych i merytorycznych stawianych przez unijne i nieunijne fundusze pomocowe,
- zwiększenie prawdopodobieństwa pozyskania środków z ww. funduszy,
- ułatwienie przygotowywania uchwał (w tym budżetowych, planistycznych),
- ułatwienie wykonywania uchwał,
- ułatwienie i udoskonalenie pracy pracowników Urzędu Gminy,
- przygotowanie zaplecza merytorycznego i poparcia społecznego dla restrukturyzacji wybranych obszarów działalności samorządu gminy,
- zwiększenie zakresu, skuteczności i efektywności współpracy z partnerami współdziałania strategicznego.

POŚREDNIE KORZYŚCI SAMORZĄDU GMINY Z TYTUŁU POSIADANIA STRATEGII:

- zwiększenie środków budżetowych i pozabudżetowych,
- zwiększenie skuteczności i efektywności wydatkowania ww. środków,
- pozyskanie wsparcia od partnerów współpracy strategicznej,
- zwiększenie zaufania mieszkańców gminy do władz (korzystny wizerunek).

Rozwój gminy powinien być naszym wspólnym celem, zachęcamy więc do zapoznania się i korzystania ze Strategii wszystkich mieszkańców gminy Poczesna, a także inwestorów i innych interesariuszy opracowania.

2. METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII

W trakcie procesu opracowywania Strategii starano się przestrzegać następujące zasady:

- Zasada spójności Strategii gminy z dokumentami planistycznymi i operacyjnymi na poziomie krajowym, regionalnym i powiatowym.
- Zasada partnerstwa w procesie planowania poprzez współpracę władz gminnych z instytucjami rządowymi, samorządami wyższego szczebla oraz podmiotami, reprezentującymi różne środowiska oraz instytucje.
- Zasada wieloletniego planowania rozwoju gminy, w oparciu o ocenę efektów dotychczas realizowanej strategii z uwzględnieniem zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej na poziomie gminy, powiatu częstochowskiego, województwa śląskiego i kraju.
- Zasada elastyczności, zgodnie z którą założenia strategii były korygowane i dostosowywane do potrzeb i postulatów, zgłaszanych przez partnerów społecznych i gospodarczych, zaangażowanych w proces prac nad strategią.

3. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2026 roku powinna być zgodna z najważniejszymi dokumentami na szczeblu międzynarodowym, krajowym jak i regionalnym.

Opracowany dokument wykazuje spójność z przywołanymi powyżej dokumentami.

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego Przez Społeczność na lata 2014-2020 Lokalna Grupa Działania „Bractwo Kuźnic”

Opracowana Strategia Rozwoju Gminy Poczesna jest spójna z wszystkimi założeniami ujętymi w wyżej przywołanym dokumencie:

Planowane przedsięwzięcia w ramach Strategii Rozwoju Bractwo Kuźnic:

- Przyjazne przestrzenie i obiekty publiczne,
- Bractwo Aktywnych: zintegrowani w działaniu,
- Wiedza i kompetencje dla przyszłości lokalnych społeczności,

- Gotowi na niespodziewane,
- Pokażmy nasze bogactwo,
- Dziedzictwo źródłem innowacji – nowe inicjatywy lokalne,
- Z nową energią dla zdrowia i przyrody,
- Puzzle Bractwa Kuźnic – integracja produktów i usług w spójną ofertę spędzenia czasu wolnego,
- „Inkubatory” i „akceleratorzy” przedsiębiorczości,
- Bractwo w biznesie.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Poczesna

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna jest spójna z założeniami ww. dokumentu przedstawionymi poniżej:

- Działania edukacyjne , w tym organizacja akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii
- Modernizacja oświetlenia ulicznego
- Wymiana energochłonnego oświetlenia w budynkach użyteczności publicznej
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
- Montaż odnawialnych źródeł energii na/w budynkach użyteczności publicznej
- Budowa i rozbudowa ścieżek rowerowych
- Promocja komunikacji ekologicznej
- Termomodernizacja budynków mieszkalnych
- Ograniczenie emisji z budynków mieszkalnych – wymiana kotłów
- Rozwój budownictwa pasywnego i energooszczędnego

Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Poczesna

W dokumencie uwzględniono inwestycje związane z racjonalnym użytkowaniem energii elektrycznej, ciepłej i gazowej związane m.in. z montażem odnawialnych źródeł energii i termomodernizacją budynków użyteczności publicznej, które są spójne z założeniami niniejszego dokumentu.

Część II – DIAGNOZA I ANALIZA STRATEGICZNA

1. POŁOŻENIE, PRZESTRZEŃ, ŚRODOWISKO

Gmina Poczesna położona jest w Częstochowskim Okręgu Przemysłowym oraz na terenie Częstochowskiego Obszaru Rudonośnego. W XIX i XX wieku na terenie gminy działało około 16 kopalń. W latach 80-tych XX wieku kopalnie zlikwidowano. Na terenie gminy znajduje się wiele pokopalnianych hałd i nieczynna sieć kolejki wąskotorowej łącząca dawne kopalnie rudy żelaza. Granice administracyjne gminy Poczesna przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 1. Granice administracyjne gminy Poczesna.

Źródło: www.google.com/maps

Od południa omawiany obszar graniczy z gminą Starczą i Kamienicą Polską, od zachodu z gminą Konopiska, od wschodu z gminą Olsztyn, natomiast od północy gmina Poczesna graniczy z miastem powiatowym Częstochowa.

Położenie gminy Poczesna na tle powiatu częstochowskiego przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 2. Położenie gminy Poczesna na tle powiatu częstochowskiego.

Źródło: www.osp.pl

Omawiany obszar posiada bardzo korzystne położenie pod kątem inwestycyjnym (bliskość Częstochowy i Katowic) oraz pod kątem komunikacyjnym. Gmina posiada dogodne powiązania zewnętrzne w skali regionalnej, międzyregionalnej i krajowej (także międzynarodowe), szczególnie dla ruchu (podróży) samochodowego.

Powierzchnia gminy Poczesna wynosi 60,13 km² i stanowi 3,9 % powierzchni powiatu częstochowskiego oraz 0,5 % powierzchni województwa śląskiego.

1.1. RYS HISTORYCZNY

Dzieje gminy Poczesna sięgają odległych czasów. Najstarsze wzmianki dotyczące Huty Starej, Nierady i Nowej Wsi pochodzą z XVIII w. Słowik był wymieniony w dokumencie z roku 1629, a Wrzosowa wspomniana przez Jana Długosza w roku 1470. Poczesna również pojawia się w pismach Długosza, ale pierwsza wzmianka o niej jako wsi Królewskiej pochodzi z roku 1578.

W roku 1606 została w Poczesnej erygowana parafia. Poczesna należała do starostwa olsztyńskiego jako ośrodek jednego z czterech kluczy tego starostwa. Klucz poczeszyński zasilał skarb koronny znacznymi zyskami, było to 37% dochodów całego starostwa. Nic zresztą dziwnego, skoro do klucza należało 12 wsi, 5 folwarków, 4 wójtostwa i Częstochowa. Na skutek uchwały zbiorowej w 1797 roku Poczesna wraz z przyległościami znalazła się w zaborze pruskim. Okres napoleoński, który wkrótce nastąpił, szczególnie wojny między zaborcami Polski, a Francją doprowadził do zmiany granic na ziemiach polskich. Poczesna weszła w skład Księstwa Warszawskiego, a po klęsce Napoleona i po Kongresie Wiedeńskim stała się częścią Królestwa Kongresowego podległego Rosji.

W Królestwie Polskim Poczesna była siedzibą jednej z pięciu ekonomii rządowych regionu częstochowskiego.

W roku 1841 ukazem carskim część Ekonomii Poczeszyńskiej została ofiarowana rosyjskiemu generałowi Sobolewowi. Nie była to mała darowizna - ponad 3000 morgów ziemi. Pod koniec XIX wieku czynne już były w Poczesnej i Borku kopalnie rudy żelaza, a w związku z powstaniem Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej na początku XX wieku została założona cegielnia w Korwinowie.

Obecna gmina Poczesna jako pełnoprawna jednostka administracji państwowej pojawiła się w 1919 roku po odzyskaniu przez Polskę niepodległości i weszła w skład powiatu częstochowskiego.

Rok 1939 był tragiczny dla ludności gminy tak jak dla ogółu narodu. Dekretem Adolfa Hitlera z 8 października 1939 roku teren gminy Poczesna wraz z dwunastoma innymi z powiatu częstochowskiego został wcielony do Rzeszy. Jedynie niewielka część okolic Wrzosowej pozostała w obrębie Generalnej Guberni.

Po II wojnie światowej gmina Poczesna weszła w skład powiatu częstochowskiego, województwa kieleckiego, a od 1950 roku województwa katowickiego. W związku z reformą administracyjną kraju od 1 czerwca 1975 roku Poczesna należała do województwa częstochowskiego, od 1 stycznia 1999 r. stała się częścią powiatu częstochowskiego, województwa śląskiego.

1.2. ZABYTKI

Na terenie gminy występują dobra kultury. Są to kościoły, kaplice i kapliczki oraz krzyże przydrożne, kilka drewnianych lub murowanych starych domów, trzy cmentarze katolickie, pozostałości zespołów dworskich, folwarcznych oraz założenia parkowe.

Szczególny historyczny krajobraz tworzą wyróżniające się w terenie ślady działalności górniczej w postaci hałd o bardzo zróżnicowanych kształtach i różnej wysokości obecnie porośniętych roślinnością oraz zespoły budynków kopalnianych, szybów i pól szybowych.

Wykaz zabytków na terenie gminy z podziałem na miejscowości przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Zabytki na terenie gminy Poczesna.

Miejscowość	Obiekty
Bargły	- Ul. Śląska 15 – dom drewniany
Huta Stara A	- Ul. Pszenna 34 – dom murowany z gankiem z 1913 r. - Ul. Pszenna 33 – dom drewniany
Huta Stara B	- Ul. Główna – zespół dworski; dwór i pozostałości parku - Ul. Główna – kapliczka przydrożna
Korwinów	- Ul. Ceramiczna 2 – zespół; pałacyk murowany, pocz. XX w.; pozostałości parku - Stanowisko archeologiczne
Nowa Wieś	- ul. Częstochowska – kaplica murowana przydrożna z przełomu XIX i XX w.
Poczesna	- ul. Strażacka 9 – zespół kościoła parafialnego św. Jana Chrzciciela (kościół i plebania) - ul. Strażacka 30 – dom murowany przed 1945 r. - ul. Strażacka – kaplica murowana z 1914 r.
Słowik	- Stanowisko archeologiczne
Wrzosowa	- ul. Cementowa 1, 3, 5, 7 – budynki mieszkalne dawnego osiedla fabrycznego Fabryki Portland – Cementu „Wrzosowa” z początku XX w. - ul. Fabryczna 5a – budynek dawnej ochronki wraz z pozostałościami parku - ul. Fabryczna 10 – zespół budynków fabrycznych Fabryki Portland – Cementu „Wrzosowa” założonej w 1889 r.; budynek główny i 3 budynki pomocnicze
Zawodzie	- dwa stanowiska archeologiczne - cmentarz katolicki

Źródło: Urząd Gminy Poczesna.

1.3. ŚRODOWISKO

1.3.1. Rzeźba, budowa geologiczna

Obszar gminy Poczesna położony jest w obrębie jednej z wielkich, geologicznych, laramijskich jednostek strukturalnych Polski – monokliny przedsudeckiej i śląskokrakowskiej.

Jednostka ta jest dzielona tradycyjnie na dwie części:

- północno-zachodnią, która jest właściwą monokliną przedsudecką

- południowo-wschodnią zwaną monokliną śląsko-krakowską - w jej granicach pozostaje obszar gminy Poczesna.

Monoklina śląsko-krakowska jest płaską, wielopromienną, jednoskrzydłową antykliną-monokliną. Jej trzon zbudowany jest z utworów mezozoicznych, w podłożu których zalega paleozoik sfałdowany orogenezami – kaledońską i waryscyjską. Tworzą ją głównie utwory triasu i jury, zapadające się pod kątem 8 – 10° ku północnemu wschodowi (w konsekwencji – zapadają one pod kredowe osady Niecki Miechowskiej, sąsiadującej z monokliną od północnego wschodu). Zalegające na powierzchni utwory czwartorzędowe to przede wszystkim morenowe osady - zlodowacenia środkowopolskiego – piaski, żwiry, mułki i gliny. W spągu osadów czwartorzędowych występuje z reguły wapienna zwietrzelina z krzemieniami. W części jest to produkt egzaracji lodowca. Występują tu także płyty glin zwałowych starszych zlodowaceń. Najmłodsze utwory holocenijskie to piaski, mułki i żwiry rzeczne, a także torfy występujące w dolinach Warty i jej bezimiennych dopływów. Miąższość utworów czwartorzędowych jest bardzo zmienna od 0 do ponad 42 m – w dolinie Warty. Efektem struktur geologicznych rejonu Poczesnej są eksploatowane na jej terenie kopaliny podstawowe i pospolite.

Środowisko geograficzne jest dość jednolite dla całego obszaru. Wyjątek stanowią Wzgórza Wrzosowskie – 304 m n.p.m., leżące na krawędzi Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej (najwyższym wzniesieniem jest wzgórze Kamionka leżące na granicy Wrzosowej i Częstochowy).

1.3.2. Surowce mineralne

Surowce mineralne na terenie gminy reprezentowane są przez piaski budowlane, piaski formierskie oraz surowce ilaste. Dotychczas udokumentowano 7 złóż surowców mineralnych:

- 1 złóż piasków formierskich „Zawisna IV”, zatwierdzone w kat. C1, eksploatowane okresowo,
- 6 złóż surowców ilastych ceramiki budowlanej:
  - „Wrzosowa I” – eksploatacja wstrzymana,
  - „Wrzosowa” - złóż aktualnie nieeksploatowane,
  - „Korwinów” - eksploatacja zaniechana,
  - „Brzeziny” - eksploatacja na ukończeniu,
  - „Brzeziny Kolonia 2” – złóż aktualnie nieeksploatowane,
  - „Brzeziny I” – złóż dotychczas nieeksploatowane.

Nieodłącznym elementem krajobrazu związanym z eksploatacją kopalni na terenie gminy Poczesna są hałdy pokopalniane, które kształtują lokalny krajobraz.

Najbardziej widocznymi w krajobrazie gminy hałdami (nazwy najczęściej od nazw kopalni) są:

- Szczekaczka w Kolonii Brzeziny – stożkowa, o wysokości ponad 50 m i powierzchni 13 ha, nadal niestabilna, z osunięciami zboczy głównie w partiach szczytowych,

- Aleksander II w Sobuczynie, o wysokości około 15 m i powierzchni 0,9 ha, o charakterze splantowanego, zalesionego i rozległego zwału,
- Włodzimierz w Sobuczynie-Młynku, o wysokości 17 m i powierzchni 3,2 ha, zbudowana z dwu zalesionych (zrekultywowanych) zwałów iłów, iłolupków i okruchów syderytowych, wykorzystywanych jako materiały izolacyjne,
- Tadeusz I w Hucie Starej A, o wysokości około 30 m i powierzchni 11,8 ha, częściowo zrekultywowana i zadrzewiona. W sąsiedztwie cztery mniejsze, zalesione hałdy.
- Tadeusz II w Nowej Wsi, o wysokości ponad 40 m i powierzchni 14 ha, zrekultywowana (w większości zalesiona). Widoczne ślady osuwisk po wschodniej i zachodniej stronie.
- Maszynowy III (Hugo) w Hucie Starej A, którą tworzą dwa zalesione usypiska – jedno w formie wału o wysokości 4 m, drugie w formie stożka o wysokości ponad 12 m,
- Dębowiec, na obszarze bezleśnym, w oddziałach 121 i 122 leśnictwa Osiny, o wysokości około 10 m i powierzchni około 5 ha, porośnięta drzewami i krzewami z nasadzeń i samosiewu.

Rysunek 3. Hałda kopalni "Szczekaczka" w Brzezinach.

Źródło: www.stradovius.bikestats.pl

Rysunek 4. Hałda w Hucie Starej.

Źródło: www.stradovius.bikestats.pl

Eksploatacja kopalin na terenie gminy miała znaczny wpływ na jakość środowiska naturalnego (w szczególności na zanieczyszczenie gleb). Pozostałością po działalności wydobywczej są hałdy, które kształtują lokalny krajobraz.

1.3.3. Klimat

Klimat ma ważne znaczenie dla osiedlania się, inwestowania, odwiedzin turystycznych, prowadzenia gospodarki komunalnej na terenie gmin.

Decydujący wpływ na warunki klimatyczne gminy Poczesna wywiera napływ określonych mas powietrza. Na obszarze objętym opracowaniem najczęściej występują masy powietrza polarno – morskiego – (północno-atlantycznego) oraz zwrotnikowo-morskiego (azorskiego), ponad 50 % dni w roku. Powietrze polarno-kontynentalne (azjatyckie) występuje nieomal 30 % dni w roku – najczęściej zimą i wiosną. Powietrze arktyczne pojawia się z częstotliwością 5,0 %, a zwrotnikowo-kontynentalne (latem i jesienią) - 8,0 %. Inne rodzaje mas powietrza występują z częstotliwością 6,0 % w roku.

Średnia temperatura roku na całym obszarze gminy Poczesna, oscyluje (w wieloleciu), od 7,5°C do 8,5°C.

Najwyższe średnie temperatury miesięczne (w wieloleciu) występują w lipcu – 17,6°C (sporadycznie w czerwcu lub sierpniu). Natomiast najniższe średnie miesięczne występują w styczniu – 2,9°C, sporadycznie w lutym lub grudniu. Wahają się one od -3,1°C w części wschodniej Wyżyny Częstochowskiej do powyżej -1,2°C w brzeźnych, zachodnich rejonach Progu Herbskiego. Średnia roczna amplituda temperatury powietrza rośnie z północnego wschodu na południowy zachód. Jest to dowód, iż największy wpływ na kształtowanie się tej amplitudy mają masy powietrza polarno-morskiego (atlantyckiego).

1.3.4. Powietrze atmosferyczne

Zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. 2017 r. poz. 519), Państwowy Monitoring Środowiska stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w otaczającym powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza.

Roczna ocena jakości powietrza pozwala uzyskać informacje na temat stężeń: dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla, benzenu, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, pyłu zawieszonego PM₁₀, benzo(a)pirenu, arsenu, kadmu, niklu, ołowiu i ozonu. Uzyskane informacje umożliwiają sklasyfikowanie strefy w oparciu o przyjęte kryteria, ustanowione ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin, tj. poziomy dopuszczalne dla niektórych substancji w powietrzu, poziomy docelowe, poziomy celów długoterminowych

dla ozonu, poziomy alarmowe oraz poziomy informowania dla niektórych substancji w powietrzu (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu, (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031). Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie na terenie strefy jest zaliczenie strefy do jednej z poniżej wymienionych klas:

- klasa A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych albo poziomów docelowych,
- klasa B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych, powiększonych o margines tolerancji,
- klasa C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne, powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne albo przekraczają poziomy docelowe.

W przypadku poziomów celów długoterminowych dla ozonu przyjęto następujące oznaczenie klas:

- klasa D1 – jeżeli stężenia ozonu nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 – jeżeli stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa śląskiego wyznaczono 5 stref:

- Aglomeracja górnośląska,
- Aglomeracja rybnicko-jastrzębska,
- miasto Bielsko-Biała,
- miasto Częstochowa,
- Strefa śląska, do której należy gmina Poczesna.

Wyniki klasyfikacji jakości powietrza wynikające z *Piętnastej rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca rok 2016* z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzkiego oraz ochrony roślin, przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 2. Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji stref wg kryterium ochrona zdrowia w 2016 roku.

Nazwa strefy	As(PM10)	BaP(PM10)	C6H6	CO	Cd(PM10)	NO2	Ni(PM10)	O3	PM10	PM2.5	Pb(PM10)	SO2
Aglomeracja Górnośląska	A	C	A	A	A	C	A	A, D2	C	C, C1	A	A
Aglomeracja Rybnicko-Jastrzębska	A	C	A	A	A	A	A	A, D2	C	C, C1	A	A
miasto Bielsko-Biała	A	C	A	A	A	A	A	A, D2	C	C, C1	A	A
miasto Częstochowa	A	C	A	A	A	A	A	A, D2	C	A, C1	A	A
strefa śląska	A	C	A	A	A	A	A	C, D2	C	C, C1	A	A

Źródło: Piętnasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca rok 2016.

Wynik oceny strefy śląskiej za rok 2016, w której położona jest gmina Poczesna wskazuje, że dotrzymane są poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe substancji w powietrzu (klasa A) ustanowione ze względu na ochronę zdrowia dla następujących zanieczyszczeń:

- dwutlenku siarki,

- dwutlenku azotu,
- ołowiu,
- benzenu,
- tlenku węgla,
- arsenu,
- kadmu,
- niklu,

Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim dla strefy śląskiej wskazała, iż przekroczone zostały dopuszczalne poziomy dla:

- pyłu PM10,
- pyłu PM2.5,
- ozonu,
- benzo(a)pirenu.

Stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy śląskiej, ze względu na ochronę roślin, przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji stref wg kryterium ochrona roślin w 2016 roku.

Nazwa strefy	NOx	O3	SO2
strefa śląska	A	C, D2	A

¹⁾ stężenia: dwutlenku siarki i tlenków azotu nie przekraczały (**klasa A**) poziomów dopuszczalnych i poziomu docelowego dla ozonu, przekraczały (**klasa C**) poziom docelowy lub (**klasa D2**) poziom celu długoterminowego dla ozonu

Źródło: Piętnasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca rok 2016.

Głównymi źródłami zanieczyszczenia powietrza w gminie Poczesna są kotłownie indywidualne i paleniska domowe budynków mieszkalnych, opalane węglem i jego pochodnymi.

Węgiel jako czynnik grzewczy stosowany jest przez ponad połowę podmiotów gospodarczych jak i budynków mieszkalnych. W lokalach mieszkalnych pracują także kotłownie opalane olejem opałowym (4,3%) i drewnem (4,3%)¹.

Kotłownie opalane węglem są uciążliwe w zależności od warunków pogodowych, decydujących o przewietrzaniu terenu i rozpraszaniu zanieczyszczeń.

Na terenie gminy Poczesna na jakość powietrza ma wpływ także:

- emisja komunikacyjna związana głównie z przebiegiem drogi krajowej nr 1 przez centrum gminy Poczesna (prowadzone oceny wykazują, że emisja komunikacyjna czyli liniowa, ma istotny, o wzrostowej tendencji wpływ na jakość powietrza),
- emisja napływowa związana z bezpośrednim sąsiedztwem gminy Poczesna z miastem Częstochowa.

¹ Informację zaczerpnięte z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Poczesna.

Gmina Poczesna posiada opracowany *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej*. Realizacja działań w nim ujętych przyczynić się może do poprawy jakości powietrza w granicach gminy.

Główny wpływ na jakość powietrza na terenie gminy mają: niska emisja ze źródeł lokalnych opalanych węglem, emisja transportowa oraz emisja napływowa.

1.3.5. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Gmina Poczesna położona jest w całości w granicach dorzecza Warty (Odry). W szczególności zaś obszar ten znajduje się w granicach zlewni:

- górnej Warty - przepływającej na długości około 10 km w przebiegu S – N, przez środkową i wschodnią część obszaru gminy,
- Konopki – prawobrzeżnego dopływu Stradomki przepływającej poza terenem gminy, w sąsiedztwie jej zachodnich granic, generalnie na kierunku SW – NE,
- Kamieniczki – lewobrzeżnego dopływu Warty, przepływającej poza terenem gminy w sąsiedztwie jej południowo-wschodnich obrzeży, na kierunku SW – NE.

Działy wodne – między zlewniami tych rzek, są działami wodnymi III rzędu. Wschodnie - zalesione tereny gminy, położone na prawym brzegu Warty, rozcięte są licznymi, gęsto rozgałęzionymi, krótkimi dolinami cieków – jej bezimiennych dopływów. W zdecydowanej większości cieki te zachowują kierunek przepływu E – W. Natomiast lewobrzeżna (wobec Warty) powierzchnia wysoczyzny gminy, odwadniana jest przez liczne drobne cieki – w tym dwa, także bezimienne dopływy Warty (uchodzące do niej w rejonie Poczesnej i Nowej Wsi).

Warta - główna rzeka regionu, najdłuższy (808,2 km), prawobrzeżny dopływ Odry, wypływa w Kromoławie (przedmieście Zawiercia), na Wyżynie Śląskiej na wys. 380 m n.p.m. Uchodzi do Odry pod Kostrzyniem na wysokości 12 m n.p.m. Powierzchnia jej zlewni liczy 54528,7 km². Natomiast powierzchnia zlewni rzeki, w przekroju wodowskazu Poraj – położonym o 5 km na SE od terenu gminy Poczesna, wynosi 390,3 km². W swym górnym biegu rzeka wykorzystuje tektoniczne obniżenie Górnej Warty, wzdłuż wschodniej krawędzi Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Poniżej Częstochowy zmienia kierunek na wschodni, pokonując głęboko wcięta doliną (70 m), pierwszy ze swych przełomów (Mirowski), przez jurajskie utwory Wyżyn Woźnicko-Wieluńskiej i Krakowsko-Częstochowskiej W zlewni górnej Warty przeważa odpływ

zimowego półrocza (56% odpływu rocznego). Minimum przepływu występuje we wrześniu, w którym średni przepływ wynosi 80% wartości średniego rocznego przepływu.

Konopka – wypływa na Progu Herbskim, w rejonie Dębowej Góry, 5 km na SW od miejscowości Konopiska, na wysokości około 295 m n.p.m. Uchodzi do Stradomki – lewobrzeżnego dopływu Warty, biorącej początek także na Progu Herbskim, o 1 km przed jej ujściem do Warty, na terenie Częstochowy. W rejonie miejscowości Wąsosz uchodzi do niej jej prawobrzeżny dopływ – Rększowiczanka – opływający zachodnią granicę gminy Poczesna (grunty sołectwa Nierada). Z kolei w rejonie wsi Stara Kuźnica wpada do niej kolejny prawobrzeżny dopływ – Sobuczynka, która wypływa na terenie gminy Poczesna, na południe od miejscowości Młynek, na wysokości około 275 m n.p.m. i kierując się na NW, przepływa przez Sobuczynę, omijając od strony zachodniej składowisko odpadów (potok ten jest uregulowany na odcinku poniżej ujścia rowu R-1, odprowadzającego ścieki z terenu składowiska Kolejny – bezimienny prawobrzeżny dopływ Konopki, wpadający do niej w rejonie Sabinowa, wypływa w gminie Poczesna, na zachód od Huty Starej B i kierując się na NW – do odbiornika, przepływa przez tereny miejscowości Wrzosowa, Brzeziny Kolonia i Brzeziny Wielkie.

Kamieniczka - wypływa na południe od terenu gminy – w rejonie miejscowości Starcza, na wysokości około 285 m n.p.m. Jej koryto o przebiegu WSW – ENE nie wkracza na teren gminy, towarzysząc jej południowej granicy. Uchodzi do Warty na wysokości około 265 m n.p.m. w rejonie miejscowości Kolonia Borek. Koryto rzeki na odcinku sąsiedztwa z granicą gminy jest technicznie zabudowane (umocnione). Wartości pomierzonych przepływów chwilowych w zlewni Kamieniczki wynoszą:

- Kamieniczka - 0,521 m³/s,
- dopływ Kamieniczki - 0,005 m³/s.

Wody podziemne

Na terenie gminy Poczesna występują trzy poziomy wodonośne (wód podziemnych) o użytkowym charakterze:

- czwartorzędowy, występujący na niemal całej lewobrzeżnej (Warta) powierzchni gminy, w płytko zalegających, o miąższości do 10 m, wodnolodowcowych utworach piaszczysto-żwirowych. Ze względu niewielką miąższość i rozprzestrzenienie, poziom ten, eksploatowany wyłącznie studniami kopanymi, nie przedstawia większej wartości użytkowej.
- środkowo-jurajski, wykształcony w spękanych, uszczelinionych piaskowcach oraz piaskach i żwirach, którego miąższość waha się w granicach 20-40 m.
- środkowo-triasowy, (wody ciśnieniowe, typu szczelinowo - porowego), występujący w spękanych i uszczelinionych wapieniach i dolomitach wapienia muszlowego.

Całość wód podziemnych regionu stanowi podstawowe źródło zaopatrzenia zarówno ludności, jak i funkcjonujących tu podmiotów gospodarczych. Region ten, a zarazem gmina, wchodzi w granice: – górno - jurajskiego – szczelinowo - krasowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP nr 326 – Częstochowa E), o zasobach wód określanych na 1020 tys. m³/dobę. Odznacza się on znaczną wydajnością, ciągłością występowania i stanowi podstawowe źródło wody miasta Częstochowy i gminy Poczesna – środkowo-jurajskiego – szczelinowo - porowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZPW nr 325 – Częstochowa W), o powierzchni 848 km² i zasobach oszacowanych na 120 tys. m³/dobę.

Stan wód powierzchniowych na terenie gminy Poczesna nie odbiega od stanu wód na terenie powiatu i województwa.

Gmina posiada wysokie zasoby wód podziemnych.

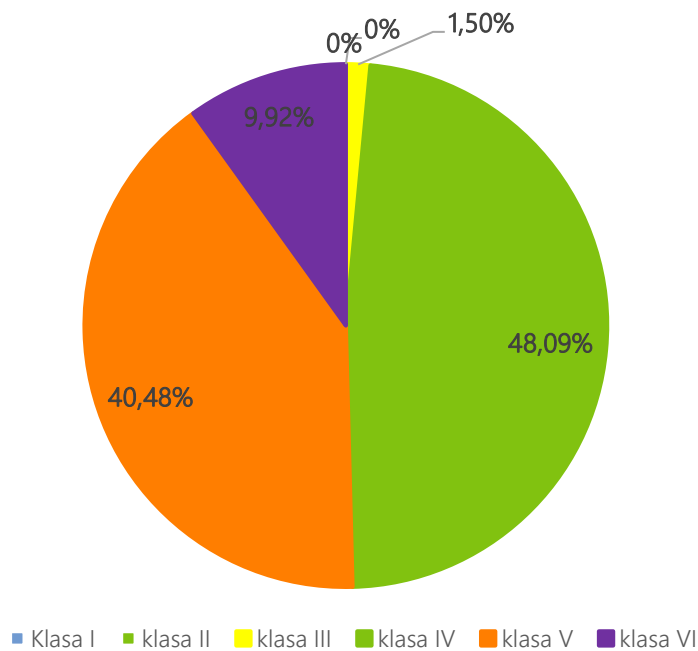
1.3.6. Gleby

Gmina Poczesna posiada niezbyt korzystne warunki produkcji rolniczej. Wynika to z wartości użytkowej gleb, co pozostaje w bezpośrednim związku z budową geologiczną regionu, a także ze znacznego udziału (mimo prowadzonych po 1980 r. rekultywacji) powierzchni gleb zdegradowanych lub zdewastowanych w wyniku wieloletniej działalności górniczej. Przekształcona została i ulega nadal intensywnemu przekształcaniu – wielowiekowa tradycyjna – rolnicza funkcja obszaru. Grunty odłogowane (ugory) stanowią znaczne powierzchnie (blisko 20%) gruntów rolnych w gminie. Jest to (niezależnie od stopnia zniszczenia i degradacji gleb) wynik presji urbanistycznej – bezpośrednie sąsiedztwo Częstochowy sprawia, że tereny gminy Poczesna stały się atrakcyjnymi terenami budownictwa jednorodzinnego dla mieszkańców miasta Częstochowa, jak również terenami lokalizacji licznych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Przydatność rolnicza gleb (powierzchni gruntów rolnych), wg klas bonitacyjnych, została przedstawiona na poniższym wykresie. Na terenie gminy brak jest gleb najwyższej klasy I i II klasy bonitacyjnej.

Klasy bonitacyjne gleb gminy Poczesna

Rysunek 5. Klasy bonitacyjne gleb na terenie gminy Poczesna.

Źródło: Opracowanie własne.

Gmina Poczesna posiada niezbyt korzystne warunki produkcji rolniczej. Gleby w granicach gminy zostały silnie przekształcone.

1.3.7. Walory przyrodnicze i obszary chronione

Do obszarów chronionych na terenie gminy Poczesna należą:

- Pomnik przyrody.
- Obszar Natura 2000.
- Użytki ekologiczne.

Obszar Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy (PLH240030) - obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Poczesna koło Częstochowy PLH240030 został wyznaczony w związku z wypełnieniem zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Rady 92/43/EWG z 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory. Ostoja Poczesna koło Częstochowy została zatwierdzona przez Komisję Europejską jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (Decyzja Komisji 2011/64/UE z 10 stycznia 2011r.). Obszar obejmuje rozległy kompleks łąkowo-leśny na terenach po dawnej eksploatacji rud żelaza. Szatę roślinną tworzą duże powierzchnie łąk z rzędów Arrhenatheretalia, Molinietalia, zbiorowisk szuwarowych oraz różnej wielkości

słabo wykształcone zagajniki z młodym drzewostanem osikowym i brzoźowym, nawiązujące warunkami siedliskowymi i składem florystycznym do lasów łągowych i grądów. Do najwartościowszych przyrodniczo należą fitocenozy z rzędu Molinietalia a szczególnie ze związku Molinion - łąki trzęślicowe z zespołu Molinietum caeruleae. Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH240030 został wyznaczony dla ochrony siedliska przyrodniczego: - zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion) (kod: 6410). Powierzchnia obszaru to 39,17 ha.

Użytek ekologiczny Zapadliska, Rodzaj użytku: siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków. Powierzchnia użytku to 3 ha. Opis celów ochrony: zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych torfowiska, ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin.

Użytek ekologiczny Zapadliska I, Rodzaj użytku: siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków. Powierzchnia użytku to 28,97 ha. Opis celów ochrony: zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych torfowiska, ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin.

Na terenie gminy Poczesna zlokalizowany jest jeden pomnik przyrody: Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o obwodzie 344 cm z okazałą równomiernie rozwiniętą koroną, który rośnie przy ul. Cmentarnej, na terenie cmentarza.

Długoletnia działalność górnicza, zmiana stosunków wodnych, regulacja cieków i wylesienie – pogorszyły naturalne siedliska i biotopy rodzimej fauny, szczególnie gatunków niższych (nie dotyczy to owadów, których ilość gatunków nie ustępuje innym rejonom Polski południowej). Niezależnie zaś od tego - człowiek poprzez swą wielowiekową obecność stworzył siedliska tych gatunków fauny, które dostosowały się do swojego – podmiejskiego układu biocenotycznego.

1.3.8. Lasy

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie gminy Poczesna wynosi 1 067,23 ha, co daje lesistość na poziomie 17,80 %. Wskaźnik lesistości dla omawianego obszaru jest zatem niższy niż średnia krajowa, która wynosi 30,0 %. Należy dążyć do zwiększania lesistości w granicach gminy Poczesna, szczególnie na terenach poeksploatacyjnych.

Tabela 4. Struktura własności lasów na terenie gminy Poczesna.

Rodzaj	Jednostka	Wartość
Lasy ogółem		1 067,23
Lasy publiczne ogółem:		858,23
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	694,23
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP		9,18
Lasy publiczne gminne		164,00
Lasy prywatne ogółem		209,00

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Lasy prywatne zajmujące 209 ha to w większości niewielkie, rozproszone enklawy, natomiast lasy państwowe tworzą duży, zwarty kompleks – we wschodnich połaciach gminy, na prawym brzegu Warty.

W lasach tych, przeważa obecnie sosna (*Pinus silvestris*) – 77% powierzchni, z domieszką brzozy (*Betula pendula*), dębu (*Quercus robur*) i olszy (*Alnus glutinosa*), które wyparły składniki pierwotnych borów mieszanych i lasów dębowo-grabowych. Są to lasy podlegające znacznej antropopresji ze względu na łatwą dostępność i sąsiedztwo terenów zurbanizowanych i uprzemysłowionych. Niemniej istniejąc, pełnią ważne funkcje lasów ochronnych – wodo i glebochronnych (ochrona zasobów wodnych, poprawa wilgotności gleb). W lasach tych występują gatunki roślin charakterystyczne dla tych obszarów – borówka czernica (*Vaccinium myrtillus*), jałowiec zwyczajny (*Juniperus communis*), jarzębina pospolita (*Sorbus aucuparia*) i orlica pospolita (*Pteridium aquilinum*).

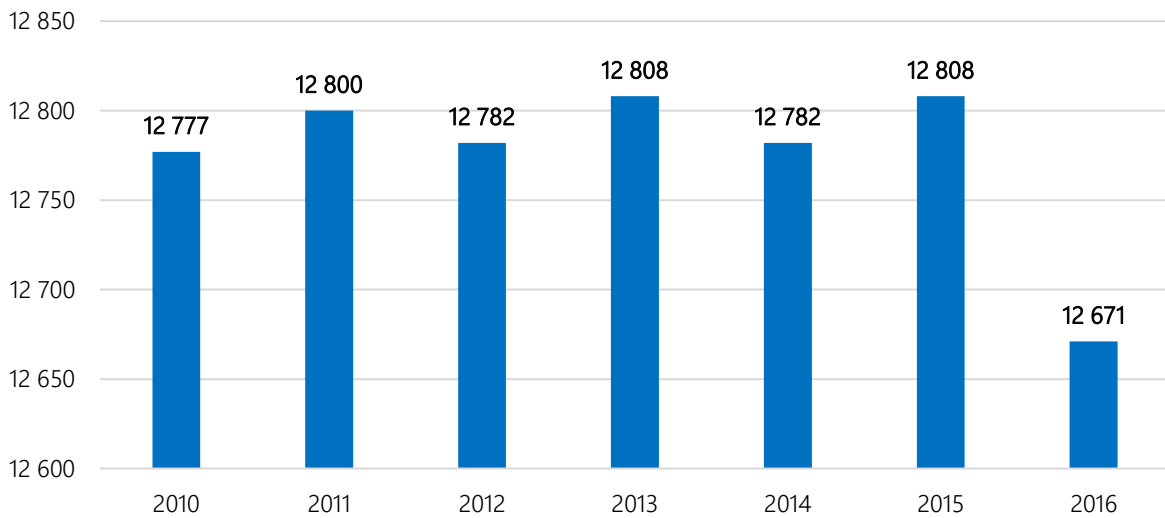
Wartość procentowa obszarów chronionych i powierzchni lasów na terenie gminy jest niższa od średniej krajowej.

2. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

2.1. DEMOGRAFIA

Obecnie gminę zamieszkuje 12 671 osób. Liczba mieszkańców gminy Poczesna w ostatnich latach wskazuje niewielkie wahania, ale utrzymuje się na podobnym poziomie. Średnia gęstość zaludnienia na km² wynosi 213 osób. Dla porównania wskaźnik ten na obszarze województwa śląskiego wynosi 370 os/km², natomiast w powiecie częstochowskim na km² przypada średnio 89 osób.

Liczba mieszkańców

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Poczesna w latach 2010-2016.

Źródło: Urząd Gminy Poczesna.

Liczbę mieszkańców z podziałem na poszczególne sołectwa w roku 2016 przedstawiono w poniżej tabeli. Największa liczba osób zamieszkuje sołectwo Wrzosowa – 15,8 % wszystkich mieszkańców oraz sołectwo Huta Stara B – 13,5 % mieszkańców. Miejscowości Dębowiec i Młynek zamieszkuje zaledwie kilkanaście osób.

Tabela 5. Liczba mieszkańców z podziałem na sołectwa w roku 2016.

Rok 2016		
Nazwa miejscowości wg rejestru TERYT	Liczba mieszkańców z podziałem na sołectwa	
Bargły	658	
Brzeziny-Kolonia	671	
Brzeziny Nowe	372	
Dębowiec	14	
Huta Stara A	582	
Huta Stara B	Huta Stara B	523
	Osiedle Robotnicze (część wsi Huta St. B)	1186
Kolonia Poczesna	1047	
Korwinów	535	
Mazury	146	
Michałów	299	
Młynek	15	
Nierada	1125	
Nowa Wieś	593	
Poczesna	783	
Słowik	863	
Sobuczyna	178	

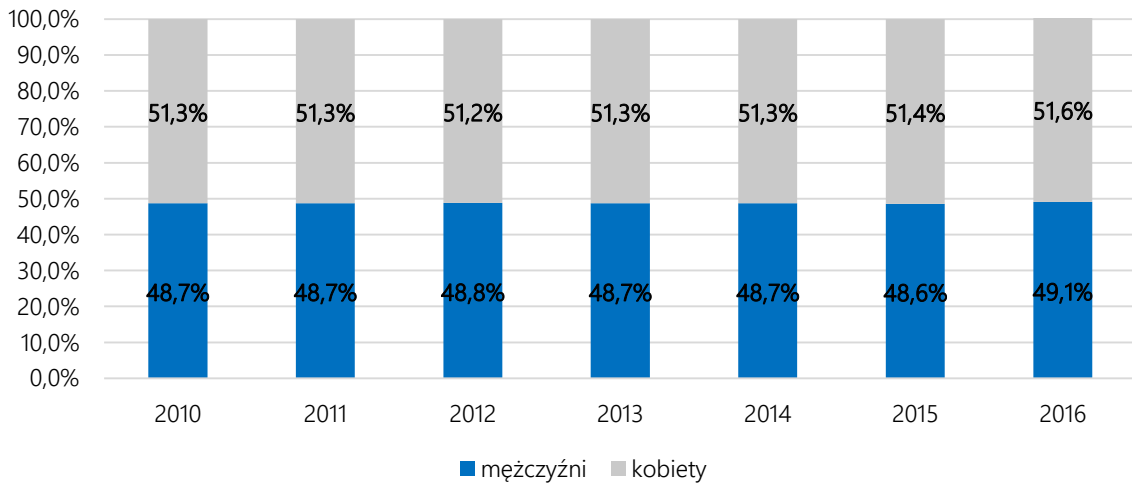

Wrzosowa		1997
Zawodzie	Zawodzie	686
	Kolonia Borek (część wsi Zawodzie)	398

Źródło: Urząd Gminy Poczesna.

Poniższy wykres przedstawia porównanie liczby kobiet do liczby mężczyzn mieszkających na terenie gminy. We wszystkich analizowanych latach to kobiety stanowiły bardziej liczną grupę mieszkańców.

Mieszkańcy z podziałem na płeć

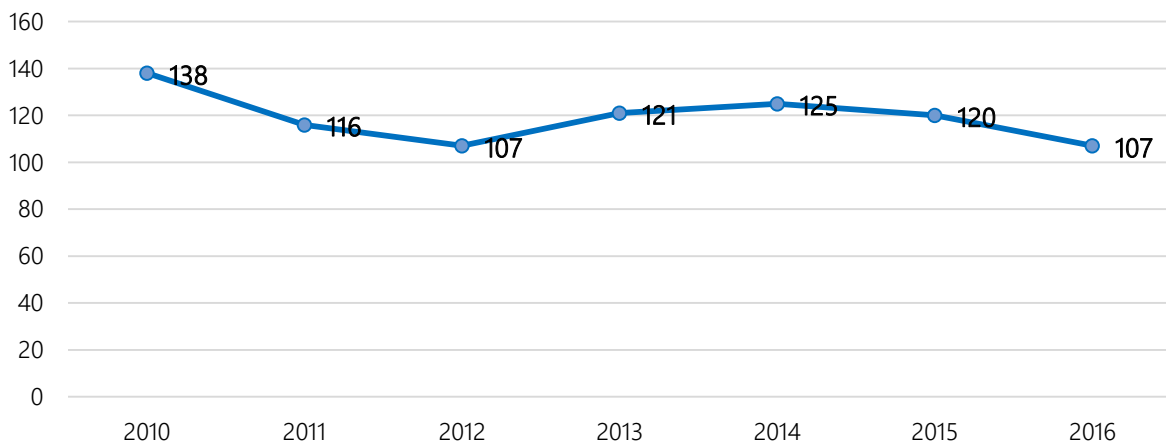

Wykres 2. Liczba mieszkańców wg płci na terenie gminy Poczesna.

Źródło: Urząd Gminy Poczesna.

Na terenie gminy Poczesna, w ciągu ostatnich lat, obserwuje się dodatni, wysoki przyrost naturalny. Średnio corocznie w gminie Poczesna przybywa około 100 mieszkańców.

Przyrost naturalny

Wykres 3. Przyrost naturalny na terenie gminy Poczesna w ostatnich latach.

Źródło: Urząd Gminy Poczesna.

W poniższej tabeli przedstawiono wartości przyrostu naturalnego z podziałem na sołectwa. W roku 2016 największy przyrost odnotowano na terenie sołectw Wrzosowa i Nierada. W każdym z sołectw odnotowano dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego.

Tabela 6. Przyrost naturalny z podziałem na sołectwa.

Rok 2016		
Nazwa miejscowości wg rejestru TERYT		Przyrost naturalny
Bargły		8
Brzeziny-Kolonia		7
Brzeziny Nowe		6
Dębowiec		-
Huta Stara A		3
Huta Stara B	Huta Stara B	4
	Osiedle Robotnicze (część wsi Huta St. B)	9
Kolonia Poczesna		8
Korwinów		4
Mazury		2
Michałów		2
Młynek		0
Nierada		12
Nowa Wieś		6
Poczesna		3
Słowik		4
Sobuczyna		2
Wrzosowa		14
Zawodzie	Zawodzie	9
	Kolonia Borek (część wsi Zawodzie)	4

Źródło: Urząd Gminy Poczesna.

Sytuacja demograficzna na terenie gminy jest korzystna. Przyrost naturalny we wszystkich analizowanych latach był dodatni.

2.2. STRUKTURA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW

Liczbę mieszkańców z podziałem na grupy ekonomiczne przedstawiono w poniższej tabeli. W 2016 roku osoby w wieku produkcyjnym stanowiły znaczną większość wszystkich mieszkańców. Wykonując pracę przynoszącą dochody, utrzymują oni zarówno osoby w wieku przedprodukcyjnym tj. dzieci i młodzież do 18 roku życia, jak i poprodukcyjnym.

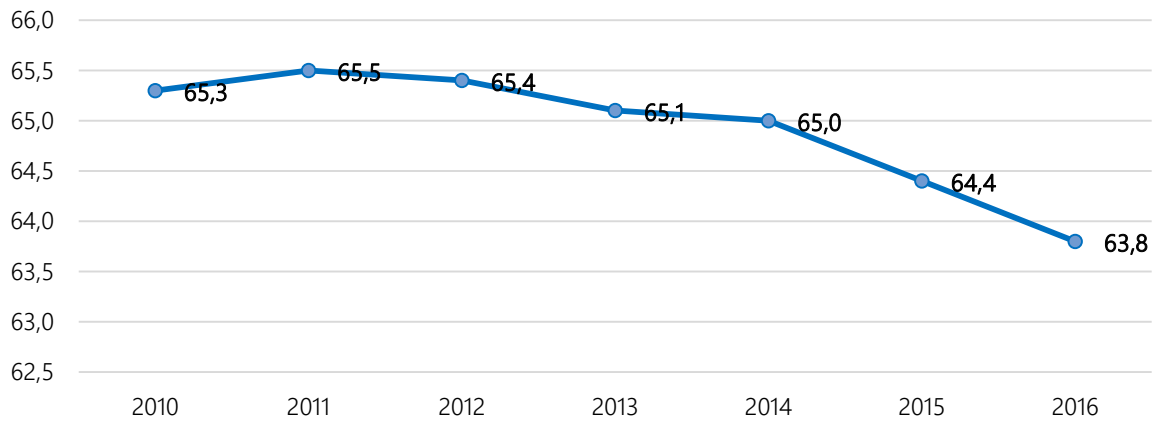
Tabela 7. Struktura wiekowa mieszkańców gminy roku 2016.

Liczba mieszkańców	Stan na 31.12.2016 r.
W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM	2091
W WIEKU PRODUKCYJNYM	8084
W WIEKU POPRODUKCYJNYM	2496

Źródło: Urząd Gminy Poczesna.

Poniższy wykres przedstawia jak kształtuje się udział liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2010 – 2016. Wartość ta wykazuje tendencję spadkową. Na przestrzeni pięciu lat liczba osób w wieku produkcyjnym spadła o 1,5 %.

Udział mieszkańców w wieku produkcyjnym

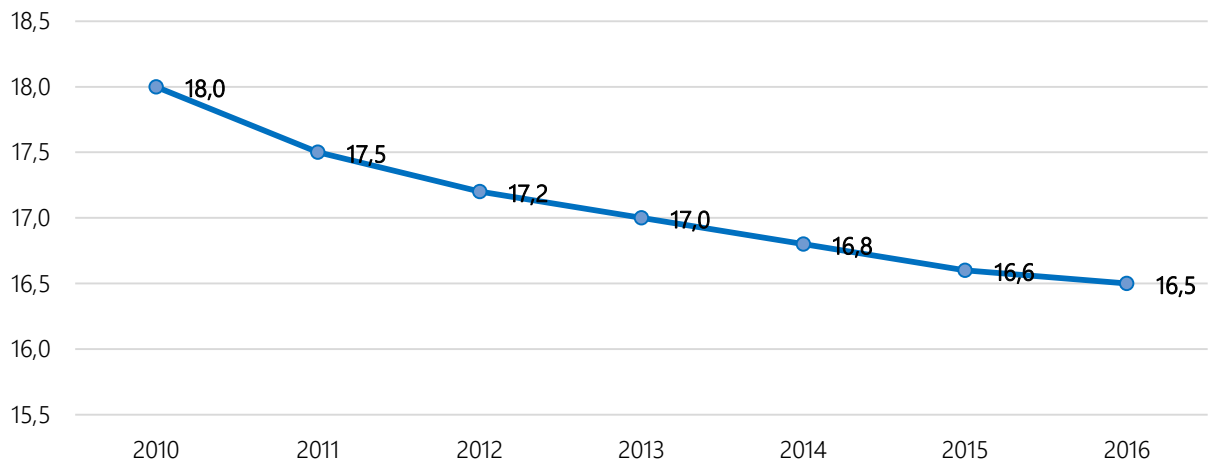

Wykres 4. Procentowy udział mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2010 -2016.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym z roku na rok spada. Na przestrzeni pięciu lat liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadła o 1,5 %.

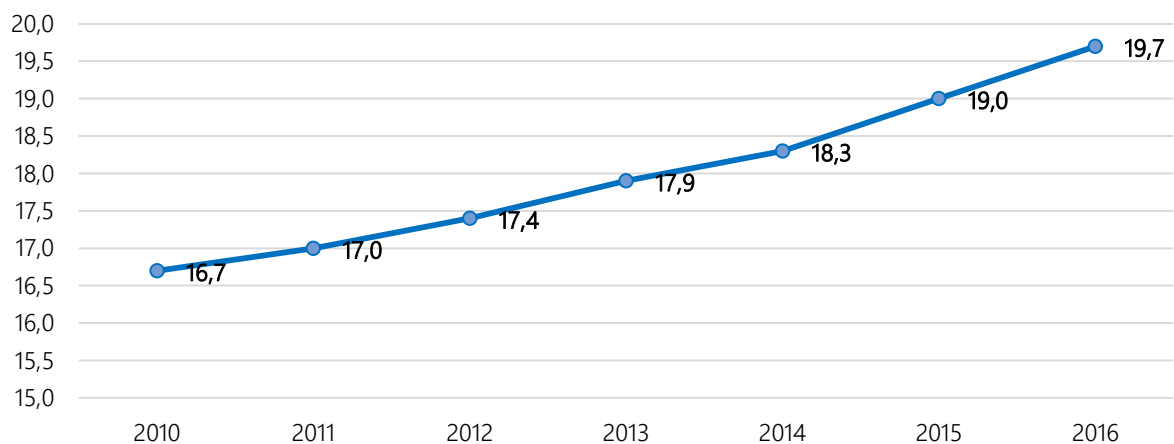
Udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym

Wykres 5. Procentowy udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w latach 2010 -2016.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym z roku na rok wzrasta. Na przestrzeni pięciu lat wartość ta wzrosła o 3,0 %.

Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym

Wykres 6. Procentowy udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w latach 2010 -2016.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Reasumując, należy podkreślić, iż liczba mieszkańców gminy Poczesna w perspektywie ostatnich lat uległa nieznacznemu wzrostowi, społeczeństwo jednak nieprzerwanie starzeje się.

2.3. MIESZKALNICTWO

Sytuacja mieszkaniowa to jeden z bardzo istotnych czynników świadczących o rozwoju gospodarczym i społecznym gminy.

W 2016 roku w gminie Poczesna znajdowało się 3 512 budynki mieszkalne oraz 4 032 mieszkań. Zarówno liczba budynków, jak i mieszkań zwiększa się regularnie od 2010 roku. Wzrasta również ich przeciętna powierzchnia.

Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Poczesna.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba budynków mieszkalnych	3 175	3 367	3 383	3 448	3 460	3 481	3 512
Liczba mieszkań	3 848	3 883	3 905	3 948	3 964	4 002	4 032
Powierzchnia ogólna mieszkań	349 383	353 953	357 596	364 044	366 685	372 454	376 933
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ²	90,8	91,2	91,6	92,2	92,5	93,1	93,5
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na jedną osobę	27,3	27,7	28,0	28,4	28,7	29,1	29,5

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Na terenie gminy Poczesna rozwija się budownictwo jednorodzinne.

Podczas analizy sytuacji mieszkaniowej w gminie konieczna jest ocena stanu jakości mieszkań, a głównie wyposażenia ich w różnego rodzaju instalacje. Jak wynika z poniższej tabeli od 2010 roku zaobserwować można systematyczny wzrost wyposażenia w podstawowe urządzenia techniczno-sanitarne w mieszkaniach na terenie gminy.

Tabela 9. Stan wyposażenia mieszkań w urządzenia techniczno-sanitarne.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Wodociąg	96,6	96,6	96,6	96,7	96,7	96,8	96,8
Łazienka	92,0	92,0	92,1	92,2	92,2	92,3	92,4
Centralne ogrzewanie	75,6	75,8	75,9	76,2	76,3	76,5	76,7

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Gmina Poczesna planuje budowę mieszkań w ramach programu Mieszkanie Plus. Planowane miejsce realizacji projektu to miejscowość Huta Stara B. Docelowo gmina planuje wybudowanie w dwóch etapach 270 mieszkań wraz z terenami infrastruktury technicznej - drogami i chodnikami oraz terenami rekreacyjnymi obejmującymi alejki spacerowe, ścieżki rowerowe, trasy biegowe, teren przeznaczony pod

imprezy masowe wraz z parkingiem, kompleks rekreacyjno - wypoczynkowy zawierający element wody, pole minigolfa , siłownię plenerową oraz małą gastronomię.

W odległości około 180 metrów od planowanego terenu inwestycji znajdują się przystanki (w obie strony) komunikacji publicznej miejskiej MZK po których kursują autobusy linii 53 Częstochowa - Poczesna - dojazd do Częstochowy zajmuje do 15 minut. W godzinach szczytowych, najbardziej wykorzystywanych przez mieszkańców autobusy kursują co 30 minut.

W pobliżu lokalizacji inwestycji znajduje się Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Wielkiego w Hucie Starej B oraz Przedszkole w Hucie Starej B ul. Czysta 1.

W pobliżu znajduje się 8 jednostek handlowych - 5 sklepów ogólnospożywczych (w tym dwa sklepy wielkopowierzchniowe), znajdujące się od około 230 metrów do 350 metrów od przedmiotowego terenu oraz 3 sklepy ogólnoprzemysłowe znajdujące się około 480 metrów od przedmiotowego terenu.

W związku z tym lokalizacja inwestycji jest uzasadniona.

Struktura mieszkaniowa na terenie gminy jest korzystna. Co roku obserwowany jest wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na jedną osobę. Ponadto stan wyposażenia mieszkań w urządzenia techniczno – sanitarne systematycznie wzrasta.

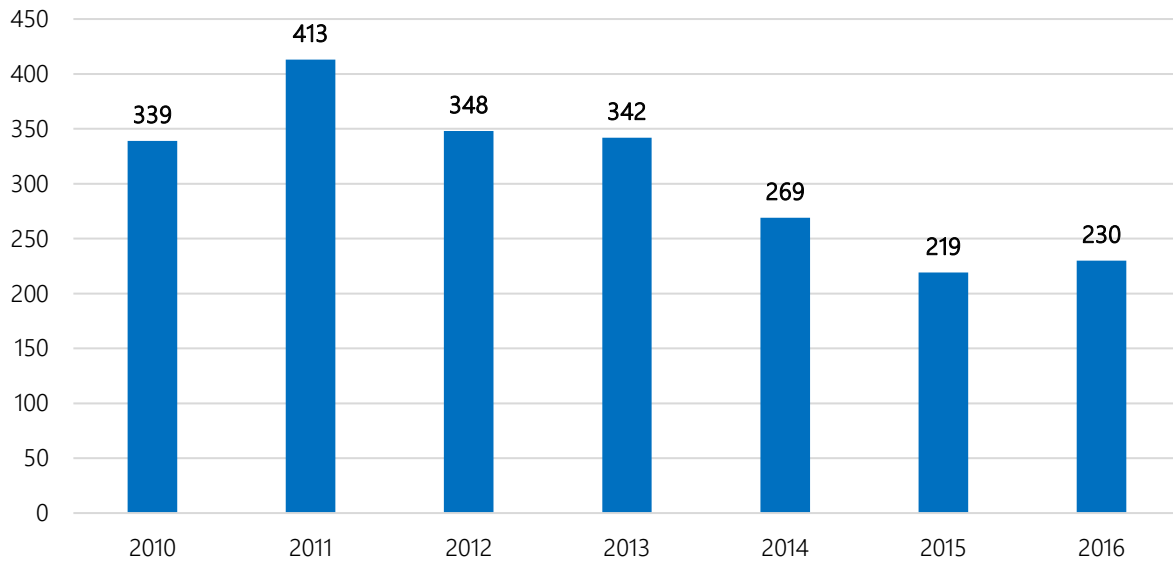
Gmina Poczesna planuje budowę mieszkań w ramach programu Mieszkanie Plus.

2.5. BEZPIECZEŃSTWO

Zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy realizuje komisariat Policji w Poczesnej.

Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę popełnianych przestępstw na terenie gminy Poczesna.

Liczba popełnianych przestępstw

Wykres 7. Liczba popełnianych przestępstw na terenie gminy Poczesna.

Źródło: Komisarjat Policji w Poczesnej.

Jak wynika z powyższego wykresu, liczba popełnianych przestępstw z roku na rok spada. Można więc stwierdzić, iż poziom bezpieczeństwa na terenie gminy wzrasta.

Analizę przestępstw, wykroczeń, zdarzeń drogowych oraz przyznanych niebieskich kart z podziałem na sołectwa przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Dane w zakresie bezpieczeństwa z podziałem na sołectwa.

Nazwa miejscowości wg rejestru TERYT	Dane za rok 2016			
	Liczba popełnianych przestępstw	Liczba popełnianych wykroczeń	Liczba zdarzeń drogowych (wypadki, kolizje)	Liczba wydanych niebieskich kart
Bargły	7	52	0/7	3
Brzeziny-Kolonia	2	7	2/5	1
Brzeziny Nowe	1	2	0/2	0
Dębowiec	0	3	0/0	0
Huta Stara A	6	6	0/5	0
Huta Stara B	2	17	1/6	1
Osiedle Robotnicze (część wsi Huta St. B)	7	289	0/0	1
Kolonia Poczesna	9	39	6/28	1
Korwinów	4	27	0/0	0
Mazury	0	1	0/1	0
Michałów	2	0	0/1	0
Młynek	0	1	0/1	0
Nierada	6	19	3/8	2

	Nowa Wieś	23	175	3/54	0
	Poczesna	21	140	3/70	2
	Słowik	2	13	0/7	2
	Sobuczyna	0	0	0/4	0
	Wrzosowa	13	50	1/60	3
Zawodzie	Zawodzie	5	63	3/4	4
	Kolonia Borek (część wsi Zawodzie)	1	18	0/0	4

Źródło: Komisariat Policji w Poczesnej.

Na terenie gminy w roku 2016 zostało wydanych 25 niebieskich kart, w tym 8 na terenie sołectwa Zawodzie (4 na terenie miejscowości Zawodzie i 4 na terenie miejscowości Kolonia Borek).

Największa liczba wykroczeń została popełniona na terenie sołectwa Nowa Wieś i Poczesna. Sołectwami, na terenie których popełniono największą liczbę przestępstw było sołectwo Huta Stara B i Nowa Wieś.

Największa liczba kolizji i wypadków drogowych została odnotowana na terenie sołectw, przez którą przebiega droga krajowa nr 1.

2.6. INFRASTRUKTURA OŚWIATOWO – EDUKACYJNA

Dbłość o rozwój edukacji publicznej należy do najważniejszych zadań samorządów lokalnych. W sferze oświaty i wychowania gmina zapewnia w podstawowym zakresie usługi edukacji, odpowiednim do niewielkiej populacji. Obiekty pełniące funkcję oświatową pozostają w dobrym stanie technicznym.

Analizę placówek oświatowych na terenie gminy przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Inwentaryzacja placówek oświatowych na terenie gminy Poczesna.

Nazwa placówki	Adres	Liczba dzieci	Liczba nauczycieli
Szkoła Podstawowa im. Gustawa Morcinka w Poczesnej	Kolonia Poczesna ul. Szkolna 2	SP - 246 Gim. – 84 <hr/> razem: 330	43
Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika we Wrzosowej	Wrzosowa ul. Szkolna 4	SP- 133 Gim. 53 <hr/> razem: 186	31
Szkoła Podstawowa w Hucie Starej B im. Kazimierza Wielkiego w Hucie Starej B	Huta Stara B ul. Mickiewicza 12	SP- 136 Gim. 29 <hr/> razem: 165	28
Szkoła Podstawowa w Nieradzie	Michałów ul. Laurowa 54	SP- 125 oddz.przedsz – 74 <hr/> razem: 199	22

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Słowiku	Słowik ul. Podlaska 4	SP – 71 PP - 38 <hr/> razem: 109	30
Przedszkole Publiczne w Poczesnej	Poczesna ul. Szkolna 4	91	9
Przedszkole Publiczne w Hucie Starej A	Huta Stara A ul. Lipowa 4	44	8
Przedszkole Publiczne we Wrzosowej	Wrzosowa ul. Szkolna 2	75	9
Przedszkole Publiczne w Hucie Starej B	Huta Stara B ul. Czysta 1	81	11

Źródło: Urząd Gminy Poczesna.

Wyżej wymienione placówki oświatowe na terenie gminy Poczesna wyposażone w nowoczesny sprzęt.

Szkoła Podstawowa im. Gustawa Morcinka w Poczesnej jest wyposażona w:

- tablice interaktywne - 5 szt.,
- salę językową - 1 szt.,
- salę komputerową - 2 szt. (19 komp. + 14 komp.),
- salę konferencyjną na około 120 osób z projektorem multimedialnym,
- halę sportową,
- boisko zewnętrzne przy szkole,
- sale lekcyjne - około 20 szt.,
- sale gimnastyki korekcyjnej - 2 szt.

Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Wielkiego w Hucie Starej B jest wyposażona w:

- tablice interaktywne – 4 szt.,
- rzutniki multimedialne z ekranem – 4 szt.,
- tablice pamiątkową – 1 szt.,
- Zespół Boisk ORLIK (teren gimnazjum),
- Siłownia zewnętrzna (teren gimnazjum),
- Plac zabaw (teren gimnazjum).

Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika we Wrzosowej - na terenie placówki znajdują się następujące pomoce dydaktyczne w klasach:

- tablice interaktywne - 8 szt.,
- interaktywny monitor dotykowy - 2 szt.,
- projektory - 14 szt.,

- laptopy - 18 szt.,
- komputery stacjonarne wraz z monitorami – 14 szt.,
- ekrany projekcyjne - 5 szt.,
- wizualizer - 1 szt.,
- piloty „lvote” - 30 szt.,
- stacja pogodowa.

Dodatkowo na terenie placówki oświatowej we Wrzosowej zlokalizowane są:

- Sala historyczno – przyrodnicza. W sali znajduje się historyczna izba pamięci. Zgromadzono w niej eksponaty, stanowiące nasze lokalne muzeum. W skład ekspozycji wchodzi meble, sprzęt codziennego użytku, narzędzia, dokumenty, fotografie – niektóre bardzo cenne i unikatowe. Sala wykorzystywana jest nie tylko do prowadzenia lekcji historii, przyrody i geografii ale także do projektów, przedstawień teatralnych, uroczystości szkolnych.
- Sala geograficzno – historyczna. W sali umieszczono w specjalnych gablotach bogatą ekspozycję skał. Jest ona częścią ścieżki geograficzno – geologicznej „Na początku była skała”. Znajdują się tu okazy skał i minerałów z najbliższej okolicy (Jura Krakowsko –Częstochowska), z innych rejonów Polski, Europy i świata. Uzupełnieniem ekspozycji jest obszerna i ciekawa wystawa związana z tradycjami wydobywania rud żelaza na terenie naszej gminy.
- Miejsce pamięci na placu przy szkole. Kilka lat temu szkoła uczestniczyła w projekcie „Człowiek umiera, a jego historia pozostaje” . Efektem tych działań było ufundowanie trzech tablic pamiątkowych i posadzenie dębów poświęconych oficerom Wojska Polskiego, zamordowanym w Katyniu. Jeden z nich – Wacław Wrzesiński był pierwszym kierownikiem naszej szkoły od 1927 do 1934 r.
- Ścieżka geograficzno – geologiczna „Na początku była skała”. Projekt powstał przy wsparciu władz gminy, przy udziale nauczycieli i uczniów szkoły oraz LGD „Bractwo Kuźnic”. Ścieżka obejmuje pięć stanowisk, znajdujących się na terenie gminy oraz w budynku szkoły podstawowej. Ekspozuje skały i osady geologiczne, pochodzące z różnych er i okresów oraz teren byłego kamieniołomu wapiennego i wyrobiska ilów rudonośnych z konkrecjami sferosyderytów. Część ekspozycji obejmuje osady polodowcowe i aluwialne. Na terenie ścieżki prowadzone są także zajęcia dla uczniów z innych szkół.
- Sala biologiczno – matematyczna. Sala wyposażona jest w 10 stanowisk z mikroskopami, należy do niej także zewnętrzna stacja pogodowa i wizualizer. Oprócz tego w sali znajdują się eksponaty fauny i flory, służące do prowadzenia aktywnych zajęć z przyrody i biologii.

- Ścieżka biologiczno – przyrodnicza „Z Kujawskim pomagamy pszczołom”. Znajdują się na niej tablice informacyjne, łąka kwietna, okazy drzew i krzewów miododajnych. Umożliwia to prowadzenie obserwacji i aktywnych zajęć.
- Sala chemiczno- fizyczna. Wyposażona jest w dygestorium do doświadczeń chemicznych, bogaty zestaw szkła laboratoryjnego i odczynników chemicznych. Posiada również najnowsze pomoce dydaktyczne do doświadczeń i eksperymentów fizycznych, zawiązanych z elektrostatyką, optyką i ruchem.

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Słowiku posiada 6 tablic multimedialnych wraz z projektorami i laptopami. Na terenie placówki są plany utworzenia ścieżki edukacyjnej zawierającej ekosystemy: las, sad, pole, łąka, które przeznaczone będą do zajęć dydaktycznych z uczniami.

Na terenie gminy Poczesna nie funkcjonuje żadna placówka ponadgimnazjalna. Młodzież z terenu gminy kształci się w placówkach m.in. na terenie miasta Częstochowa. Bezpośrednie sąsiedztwo miasta Częstochowy i dobrze rozwinięta komunikacja zbiorowa zapewniają łatwy dostęp do szkół średnich i wyższych.

Budowa Szkoły Podstawowej i Hali Sportowej w Poczesnej należała do jednej z głównych inwestycji gminnych w ostatnich latach, ocenianych pozytywnie przez mieszkańców gminy.

Rysunek 6. Szkoła Podstawowa i Hala Sportowa w Poczesnej.

Źródło: Urząd Gminy Poczesna.

Poziom edukacji na terenie gminy Poczesna oceniany jest na podstawie wyników egzaminów szóstoklasistów, które nie odbiegają od wartości dla powiatu oraz województwa śląskiego i kraju.

2.7. DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA

Najważniejszą jednostką prowadzącą działalność kulturalną jest Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej, ul. Modrzewiowa 3, 42-262 Poczesna. Jednostka oferuje bardzo bogatą ofertę kulturalną dla wszystkich grup wiekowych z terenu gminy Poczesna.

Rysunek 7. Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej.

Źródło: www.kulturapoczesna.pl

Na terenie placówki odbywa się szereg zajęć dodatkowych, do których należą m.in.:

- Koło Plastyczne dla Dzieci
- Koło Plastyczne dla Młodzieży
- Zespół Folklorystyczny WRZOSOWIANIE
- Grupa teatralna „A co...”
- Zespół ISKIERKI (dzieci najmłodsze)
- Zespół BŁYSK (kl. I – V)
- Zespół TAKT (kl. VI, VII oraz gimnazjum)
- Zespół Wokalny „KWIATY JESIENI”
- Nauka śpiewu i gry na instrumentach
- Taniec towarzyski
- Body Fit dla dorosłych
- Koło fotograficzne - nauka fotografii cyfrowej
- Kompetencje XXI –język angielski dla dorosłych

Corocznie Gminne Centrum Kultury i Rekreacji organizuje i współorganizuje szereg imprez kulturalno – rekreacyjnych w każdym miesiącu. Placówka realizuje zadania statutowe, do których należą m.in. udział

w konkursach, przeglądach, turniejach o zasięgu gminnym, powiatowym, regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym.

Dodatkowo na terenie gminy funkcjonuje szereg świetlic, które również w swojej ofercie mają liczne zajęcia dodatkowe, opisane poniżej.

Świetlica Środowiskowa w Słowiku *adres:* ul. Podlaska 1. Na terenie świetlicy są organizowane liczne zajęcia plastyczne, kulinarne i rekreacyjne. Dodatkowo do zajęć wykorzystywany jest kort tenisowy (gdy tylko pozwalają na to warunki atmosferyczne).

Zajęcia dodatkowe na terenie świetlicy:

- Koło Warcabowe
- Koło Zręcznych Rąk
- Taniec towarzyski

Świetlica Środowiskowa w Brzezinach Nowych *adres:* ul. Biała 33. W świetlicy organizowane są imprezy okolicznościowe dla dzieci i młodzieży, są to zabawy andrzejkowe, karnawałowe, ogniska, konkursy itp. W okresie ferii zimowych i ferii letnich organizowane są wyjazdy na basen, lodowisko, wyjścia do kin, ogniska.

Zajęcia dodatkowe:

- Aerobik
- Aerobik 50+
- Koło Tenisa Stołowego
- Zajęcia plastyczne
- Kompetencje XXI –język angielski dla dorosłych

W placówce organizowane są cykliczne spotkania z sołtysami i władzami gminy. W okresie letnim w świetlicy goszczą pielgrzymi zmierzający na Jasną Górę.

Wiejskie Centrum Kultury i Rekreacji w Bargłach *adres:* ul. Śląska 84. Świetlica jest miejscem prób Młodzieżowej Orkiestry Dętej. W świetlicy odbywają się zebrania sołeckie, spotkania z władzami gminy, spotkania samorządu lokalnego.

Zajęcia dodatkowe na terenie świetlicy:

- Joga fit
- Zumba
- Koło Tenisa Stołowego
- Szachy
- Zajęcia języka angielskiego dla dzieci- Papaya School
- Izba Regionalna dostępna w godzinach otwarcia WCKliR (zwiedzanie po uzgodnieniu z administratorem)

- Dziecięco – Młodzieżowa Orkiestra Dęta
- Pracownia komputerowa
- Kompetencje XXI –język angielski dla dorosłych

Świetlica Środowiskowa w Hucie Starej B adres: ul. Czysta 1 Zajęcia dodatkowe:

- Szachy
- Zespół Taneczny TĘCZA
- Taniec towarzyski dla przedszkolaków
- „Centrum kształcenia na odległość na wsiach.”

Świetlica Środowiskowa we Wrzosowej adres: ul. Strażacka 27. Świetlica jest wyposażona w sprzęt komputerowy z oprogramowaniem i szerokopasmowym dostępem do internetu. W świetlicy można wypożyczyć sprzęt sportowy i skorzystać z niego na boisku za budynkiem.

Zajęcia dodatkowe:

- Zajęcia dla przedszkolaków
- Zespół Folklorystyczny WRZOSOWIANIE grupa C
- „Wioska internetowa – kształcenie na odległość na terenach wiejskich”
- Kompetencje XXI – zajęcia informatyczne dla dorosłych

Świetlica Wiejska w Nowej Wsi adres: ul. Częstochowska 8 Zajęcia dodatkowe:

- Kompetencje XXI –język angielski dla dorosłych
- Zajęcia języka angielskiego dla dzieci- Papaya School

Remiza OSP we Wrzosowej to miejsce spotkań Zespołu Folklorystycznego WRZOSOWIANIE.

Ponadto w świetlicach odbywają się zajęcia terapeutyczno – profilaktyczne.

Dodatkowo działalność kulturalną na terenie gminy prowadzi Biblioteka Gminna w Poczesnej, przy ulicy Modrzewiowej 3 w Poczesnej oraz działające filie.

Biblioteka usytuowana w centrum miejscowości, w pobliżu szkół, przedszkola, Komisariatu Policji, centrum handlowego, dobrze oznakowana. Z łatwością mogą trafić do niej ludzie spoza gminy. Wystrój, dostęp do bezpłatnego internetu i atrakcyjny księgozbiór pozwala na wygodne korzystanie ze zbiorów zarówno dzieciom jak i osobom dorosłym. Wykwalifikowany personel dysponuje wiedzą i doświadczeniem, które pozwalają w sposób znaczny podnieść usługi biblioteczne. Współpraca z wolontariuszami, stowarzyszeniami, instytucjami gminnymi pozwala realizować dodatkowe zadania wpisane w plan działalności biblioteki. Mieszkańcy chętnie uczestniczą w imprezach organizowanych w bibliotece.

Na terenie gminy funkcjonują 4 filie biblioteczne, umiejscowione w centralnych miejscach w gminie (m.in. szkoły, budynek po byłej poczcie). Księgozbiór bibliotek na koniec 2017 r liczył 71053 woluminów. Użytkownikami biblioteki są mieszkańcy gminy i gmin ościennych, dzieci i młodzież, osoby lubiące czytać, korzystające z internetu. Na koniec ubiegłego roku zarejestrowano 2022 czytelników, odwiedziły bibliotekę 27402 osoby, wypożyczono 59234 wol. i zakupiono 1105 książek na sumę 25 095 zł. Najważniejszymi zadaniami biblioteki są gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych, prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej. Biblioteka pełni również rolę lokalnego centrum kulturalnego - organizuje spotkania z pisarzami, wystawy, koncerty, lekcje biblioteczne dla młodzieży szkolnej, wieczory bajek dla przedszkolaków, spotkania emerytów. Czytelnicy deklarują zadowolenie z istnienia biblioteki. Dodatkowo bezpośrednie sąsiedztwo miasta Częstochowy i dobrze rozwinięta komunikacja zbiorowa zapewniają łatwy dostęp do instytucji kultury, tj.: teatr, filharmonia, kino oraz do wydarzeń kulturalnych.

W opracowanym Planie Rozwoju Biblioteki na lata 2018 – 2026 określono misje i wizję biblioteki na najbliższe lata, która brzmi następująco:

Misja: Obiektem naszej misji jest czytelnik. Czytelnikowi podporządkowane są cele i zadania nałożone na bibliotekę jako instytucję i jej pracowników. Gromadzimy zbiory, opracowujemy je i udostępniamy. Dbamy o użytkownika, staramy się zaspokajać jego potrzeby intelektualne i naukowe, dostarczać starannie wyselekcjonowaną informację, gromadzić najlepsze i najwartościowsze pozycje książkowe, pomagamy dokonać wyboru literatury. Staramy się być biblioteką przyjazną, spełniającą oczekiwania, profesjonalnie wykonywać swoje usługi.

Wizja: Biblioteka to miejsce integracji lokalnej gdzie nie tylko wypożycza się książkę, ale także korzysta z nowych nośników informacji oraz służy wsparciem mieszkańcom przy przezwyciężaniu różnych trudności, zamawia książki, załatwia sprawy urzędowe i integruje społeczność.

Na terenie biblioteki w najbliższych latach planuje się podjęcie szeregu działań (w latach 2018 – 2026):

- Zorganizowanie w bibliotece miejsca spotkań dla mieszkańców powyżej pięćdziesiątego roku życia.
- Podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez stworzenie możliwości uczestniczenia w kulturalnych imprezach z pisarzami, artystami. Kulturowanie tradycji i wzmożenie tożsamości lokalnej.
- Kształtowanie obrazu przestrzeni publicznej w celu wykorzystania go do organizacji spotkań kulturalno - edukacyjnych tj. zagospodarowanie terenu wokół budynku Gminnej Biblioteki i organizacja spotkań plenerowych dla mieszkańców.
- Cykliczne, raz w miesiącu - Czytające poniedziałki - rozbudzenie wśród dzieci zainteresowania budową książki, szatą graficzną, tworzenie jedynej unikatowej książki i ilustracji do niej.

- Utworzenie strony internetowej biblioteki, promocja usług czytelniczych przez internet, udostępnienie katalogów bibliotecznych w sieci, zakup nowego oprogramowania do posiadanych komputerów.
- Udostępnianie czytelnikom elektronicznych źródeł informacji, tworzenie bibliografii, umożliwianie z korzystania sprzętu komputerowego. Pomoc osobom starszym przy obsłudze komputera.

Na terenie gminy działa wiele instytucji prowadzących działalność kulturalną w różnym zakresie. Oferta kulturalna gminy jest dostosowywana do bieżących potrzeb mieszkańców.

Imprezy cykliczne

Gmina Poczesna organizuje szereg imprez cyklicznych, które odbywają się w każdym miesiącu w roku.

Na bieżąco prowadzone są podsumowania licznych konkursów organizowanych na terenie gminy Poczesna.

Styczeń/luty

SYDERYTY – statuetki, którymi obdarowywane są osoby najbardziej zasłużone dla Gminy Poczesna

Luty

Ferie z GCKliR – Organizacja ferii dla dzieci z terenu gminy Poczesna zgodnie z zaplanowanym harmonogramem i oczekiwaniami dzieci oraz rodziców, stawiając na rozwój dzieci z terenu gminy

Marzec

Gminny Dzień Żołnierzy Niezłomnych

Gminny Dzień Kobiet

Kwiecień

od 1 kwietnia do 30 września ZAWODY WĘDKARSKIE (m.in. o Puchar Wójta Gminy Poczesna; o Puchar Przewodniczącej Rady Gminy Poczesna; z okazji Dnia Dziecka)

Maj

Gminne obchody Święta 3-GO MAJA

Konkurs Maryjny

Czerwiec

Koncert Rodzinny – Prezentacje Artystyczne zespołów GCKliR

Gminne Zawody Strażackie

Podsumowanie działalności Sportowej Ligi Szkół

Czerwiec/lipiec

DNI GMINY POCZESNA

Działania profilaktyczne

Poczesna Jura Camp – otwarte mistrzostwa samorządców o puchar Wójta Gminy Poczesna

Lipiec

Zawody Sportowe m.in. w piłce nożnej, Badmintonie, Speedrowerze

Sierpień

WAKACJE z GCKliR - Organizacja wakacji dla dzieci z terenu gminy Poczesna zgodnie z zaplanowanym harmonogramem i oczekiwaniami dzieci oraz rodziców, stawiając na rozwój dzieci z terenu gminy

Wyjazdy wypoczynkowe dla dzieci z terenu gminy Poczesna zgodnie z oczekiwaniami dzieci, stawiając na rozwój dzieci z terenu gminy

Sierpień/wrzesień

Dożynki Gminne, Powiatowe, Wojewódzkie i Jasnogórskie

Wrzesień

JURAJSKI PUCHAR NORDIC WALKING

Październik

Gminny Dzień Edukacji Narodowej

Listopad

Gminne obchody odzyskania przez Polskę Niepodległości

Rozgrywki sportowe z okazji Święta 11 Listopada

Grudzień

GMINNA WIGILIA SAMORZĄDOWA

Spotkania okolicznościowe w świetlicach z okazji wydarzeń grudniowych

2.8. DZIAŁALNOŚĆ SPORTOWA

Główną infrastrukturę sportową na terenie gminy Poczesna stanowią boiska i obiekty w otoczeniu placówek oświatowych na terenie gminy.

W roku 2010 został oddany kompleks boisk sportowych „Moje boisko-ORLIK 2012” przy Zespole Szkół w Hucie Starej B przy ulicy Mickiewicza. W jego skład wchodzi:

- boisko do piłki nożnej,
- boisko wielofunkcyjne do piłki siatkowej i koszykówki,
- plac zabaw,
- siłownia zewnętrzna.

Ponadto na terenie sportowo-rekreacyjnym w Hucie Starej B przy ul. Północnej 1 (siedziba Klubu Olimpia) znajdują się:

- 2 pełnowymiarowe boiska do piłki nożnej,
- dwa korty tenisowe,
- miasteczko ruchu drogowego,
- siłownia zewnętrzna.

Przy Szkole Podstawowej w Poczesnej znajduje się hala sportowa o wymiarach areny: 32 na 18 m i powierzchni 821,54 m². Trybuny stałe mają 219 miejsc. Halę przystosowano do uprawiania sportów takich jak: koszykówka, siatkówka, tenis stołowy, badminton i piłka ręczna.

Dodatkowo w Słowiku funkcjonuje teren rekreacyjno-sportowy, w granicach którego zlokalizowane są: kort tenisowy, plac zabaw oraz amfiteatr.

Dodatkową atrakcją na terenie gminy Poczesna jest tor speedrowerowy zlokalizowany w Bargłach, przy ul. Śląskiej, którego budowę zakończono w roku 2015.

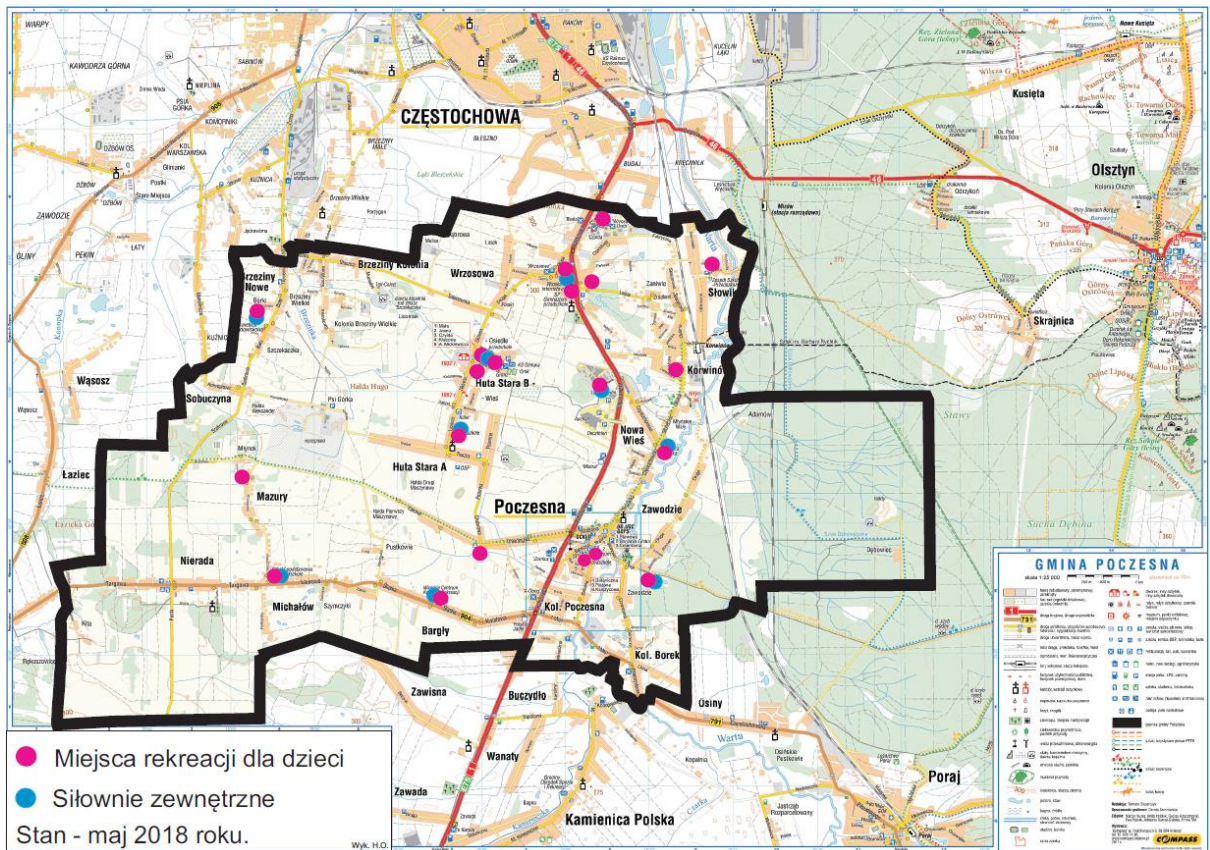
Na terenie gminy prężnie rozwijają się sportowe kluby sportowe scharakteryzowane w poniższej tabeli.

Tabela 12. Wykaz klubów sportowych w granicach gminy Poczesna.

Nazwa Klubu	Sekcja
Stowarzyszenie "SPARTA" Brzeziny Nowe, ul. Biała 63	Taekwondo
Uczniowski Klub Sportowy „JUNIOR” Wrzosowa, ul. Szkolna 4	Taekwondo Badminton
Gminny Klub Sportowy - „GROM” Poczesna, Strażacka 5	Piłka nożna
Ludowy Klub Sportowy „GROM-ZŁOTA-Dama” Poczesna, Modrzewiowa 2	Warcaby Tenis stołowy Piłka siatkowa
Klub Sportowy „OLIMPIA” Huta Stara B, ul. Północna 1	Piłka nożna
Parafialny Klub Sportowy „VICTORIA” Poczesna ul. Strażacka 9	Speedrower

Źródło: Urząd Gminy Poczesna.

Władze gminy Poczesna prowadzą ciągłe działania w zakresie rozbudowy miejsc rekreacji dla dzieci i siłowni zewnętrznych. Ich lokalizację w granicach gminy przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 8. Lokalizacja miejsc rekreacji dla dzieci i siłowni zewnętrznych w granicach gminy Poczesna.
Źródło: Urząd Gminy Poczesna.

Jak widać na powyższym rysunku, praktycznie w każdym zamieszkanym zakątku gminy dostępne są miejsca dla rekreacji i sportu.

2.9. POMOC SPOŁECZNA

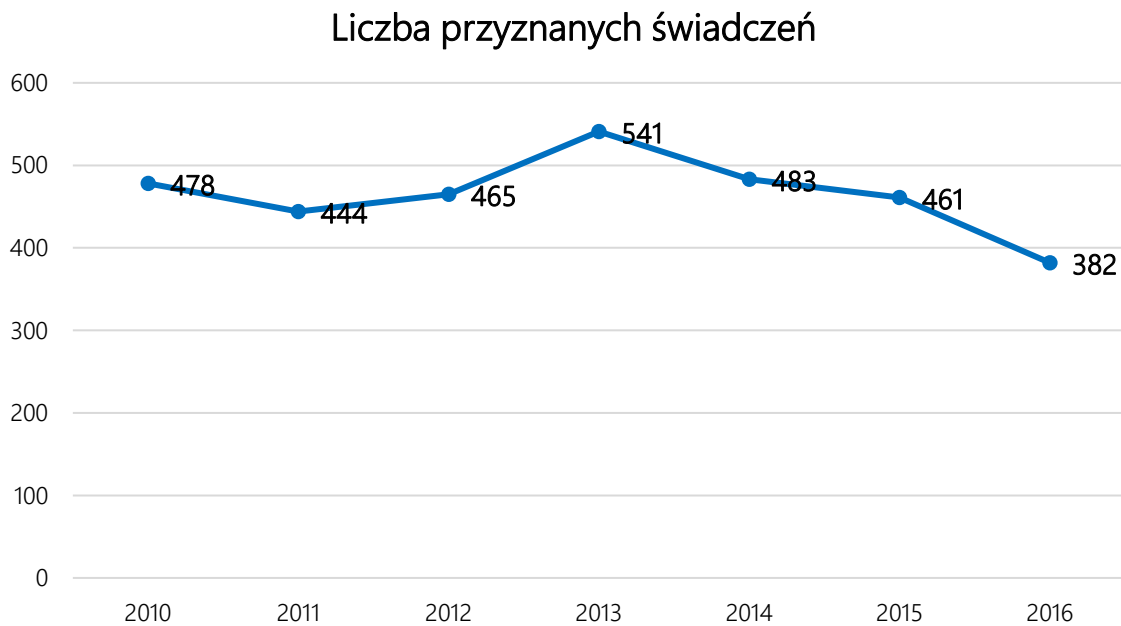
Pomoc społeczna jest wyrazem realizacji polityki socjalnej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej utworzony został uchwałą Nr XIII/50/90 Gminnej Rady Gminy w Poczesnej z dnia 24 kwietnia 1990 roku, jest jednostką organizacyjną gminy Poczesna. Obszarem działania Ośrodka jest teren gminy Poczesna. Ośrodek ma swoją siedzibę w budynku Urzędu Gminy Poczesna.

Do form udzielania pomocy społecznej należą świadczenia pieniężne w postaci zasiłków stałych, okresowych, celowych i specjalnych oraz świadczenia niepieniężne: praca socjalna, bilet kredytowany, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, sprawienie pogrzebu,

poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania.

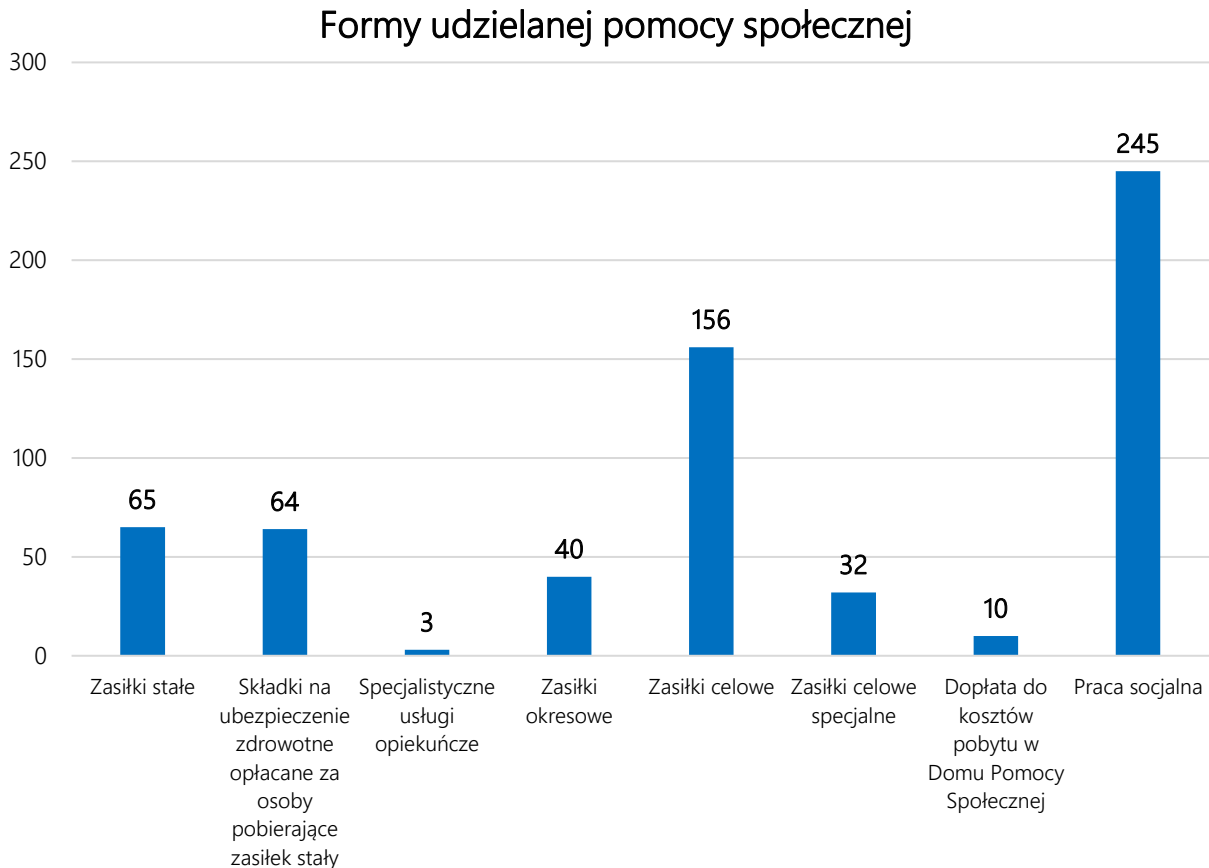
Liczba przyznanych świadczeń w ostatnich latach ulega rocznym wahaniom wartości, z wyraźnym spadkiem w roku 2016, co przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Liczba przyznanych świadczeń przez GOSP w Poczesnej w ostatnich latach.

Źródło: GOPS Poczesna.

Poniższy wykres przedstawia formy udzielanej pomocy społecznej w roku 2016. Do najczęściej udzielanych należą: praca socjalna i zasiłki celowe.

Wykres 9. Formy udzielanej pomocy przez GOPS w Poczesnej w 2016 roku.

Źródło: GOPS Poczesna.

2.10. SŁUŻBA ZDROWIA

Na terenie gminy Poczesna działają trzy ośrodki Zdrowia:

- we Wrzosowej,
- w Poczesnej,
- w Nieradzie.

Ośrodek Zdrowia w Poczesnej został poddany generalnemu remontowi oraz został wyposażony m.in. w windę i sprzęt medyczny. Uruchomiono w nim laboratorium. Pacjenci zapewnioną mają także – oprócz podstawowej – specjalistyczną opiekę medyczną.

Wkrótce zostanie rozpoczęta inwestycja budowy nowego, nowoczesnego Ośrodka Zdrowia w Nieradzie z siedzibą w Michałowie. Na ten temat sukcesywnie prowadzone są rozmowy z samorządowcami, społecznością lokalną, projektantami.

Na terenie gminy Poczesna działa szereg prywatnych gabinetów lekarskich (m.in. neurolog, okulista, stomatolog).

W Poczesnej, Korwinowie, Wrzosowej działają apteki oraz punkty apteczne. W Poczesnej funkcjonuje Stacja Pogotowia Ratunkowego (filia częstochowska).

2.11. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Na terenie gminy funkcjonują następujące organizacje pozarządowe:

- LGD Bractwo Kuźnic Poczesna, ul. Wolności 2
- STOWARZYSZENIE KOBIEC AKTYWNYCH „FENIKS” SŁOWIK UL. PODLASKA 1
- Stowarzyszenie Ekorozwoju Ziemi Poczėsnińskiej, KORWINÓW UL. JESIENNA 25
- Stowarzyszenie „Razem dla Wrzosowej” 42-263 Wrzosowa, ul. Brzezińska 10
- Stowarzyszenie Wspólnie dla rozwoju Huty Starej A 42-263 Wrzosowa, ul. Tkacka 1, Huta Stara A
- Stowarzyszenie Wspólnie dla rozwoju sołectwa Zawodzie / Zawodzie ul. Długa 130
- STOWARZYSZENIE STACJA ROZWOJU "SŁOWIKOR" - , Słowik , 42-263, ul. Podlaska 1
- Rodzinne Ogródki Działkowe „Górnik”
- Rodzinne Ogródki Działkowe „Wrzos”
- Uniwersytet Trzeciego Wieku
- Koło Gospodyń Wiejskich – Bargły
- Koło Gospodyń Wiejskich - Brzeziny Nowe
- Koło Gospodyń Wiejskich - Huta Stara A
- Koło Gospodyń Wiejskich - Huta Stara B
- Koło Gospodyń Wiejskich – Nierada
- Koło Gospodyń Wiejskich - Nowa Wieś
- Koło Gospodyń Wiejskich – Wrzosowa
- Koło Gospodyń Wiejskich - Zawodzie i Kolonia Borek
- Koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Hucie Starej B
- Koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Poczesnej
- Koło Związku Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych w Poczesnej
- Polskie Koło Wędkarskie przy Urzędzie Gminy Poczesna
- Koło Łowieckie „Ryś”
- Polski Związek Hodowców Gołębi
- Ochotnicze Straże Pożarne: Bargły, Huta Stara A, Nierada, Poczesna, Słowik, Wrzosowa

2.12. FREKWENCJA WYBORCZA

Jedną z podstawowych form uczestnictwa obywateli w życiu publicznym jest głosowanie w wyborach (dostępne dla każdego uprawnionego).

Wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Ostatnie wybory do sejmiku i senatu odbyły się w roku 2015. Frekwencja wyborcza na terenie gminy Poczesna była niższa w porównaniu frekwencji wyborczej na terenie województwa i kraju, ale większa od frekwencji powiatowej. Wartość frekwencji dla gminy nie odbiegała w znaczny sposób w ujęciu porównawczym.

Tabela 13. Frekwencja wyborcza podczas wyborów do sejmiku i senatu w ujęciu porównawczym.

Frekwencja wyborcza – wybory do sejmiku i senatu	2015 r.
Gmina Poczesna	50,36
Powiat częstochowski	47,70
Województwo śląskie	52,25
Polska	50,91

Źródło: PKW.

Wybory samorządowe

Ostatnie wybory samorządowe odbyły się w 2014 roku. Zgodnie z danymi PKW frekwencja wyborcza na terenie gminy Poczesna wynosiła 51,53 % i była wyższa od frekwencji dla województwa i kraju.

Wartość frekwencji dla gminy nie odbiegała w znaczny sposób w ujęciu porównawczym.

Tabela 14. Frekwencja wyborcza podczas wyborów samorządowych w ujęciu porównawczym.

Frekwencja wyborcza – wybory samorządowe	2014 r.
Gmina Poczesna	51,53
Powiat częstochowski	55,56
Województwo śląskie	43,34
Polska	47,21

Źródło: PKW.

Frekwencja wyborcza na terenie gminy nie odbiega znacznie od wartości dla województwa i kraju.

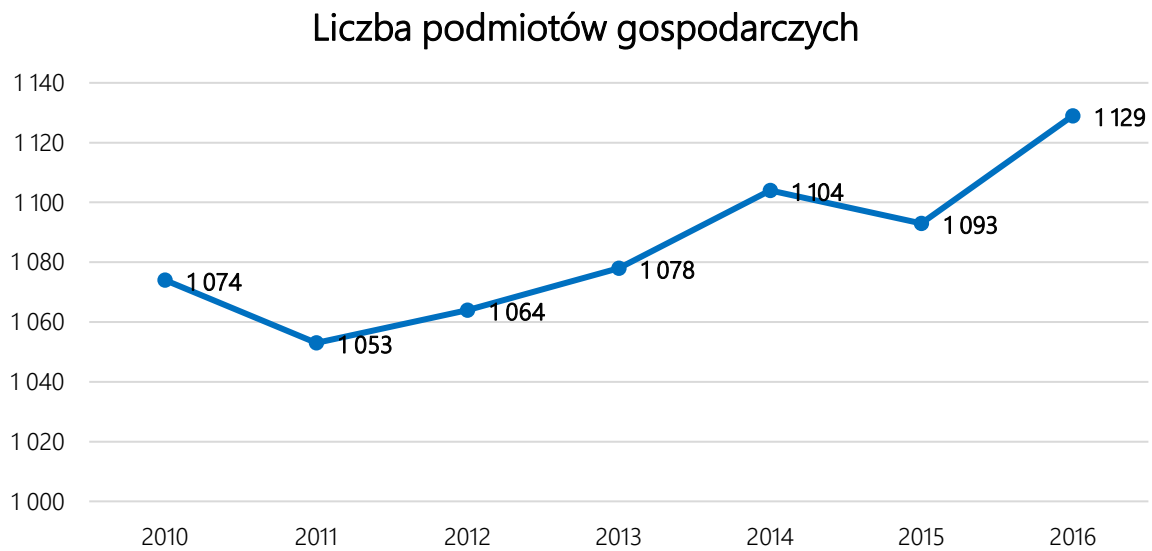
3.1. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Na początku lat 90-tych całe województwo śląskie poddane zostało trudnemu procesowi restrukturyzacji gospodarczej i społecznej. Efektem przekształceń lokalnej gospodarki jest rozwój sektora prywatnego oraz

zmiany na rynku pracy, które wymuszają wzrost lokalnej przedsiębiorczości. Coraz większą rolę odgrywają małe i średnie przedsiębiorstwa, mające bezpośredni wpływ na rozwój lokalny.

Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Poczesna w roku 2016 wyniosła 1129. Wartość tego wskaźnika w ostatnich latach wykazuje niewielkie wahania z tendencją wzrostu. 96% wszystkich podmiotów na terenie gminy to przedsiębiorstwa z sektora prywatnego.

Wykres 10. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Poczesna.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Poniższa tabela przedstawia podział podmiotów gospodarczych na terenie gminy na sekcje PKD. Na terenie gminy dominują przede wszystkim podmioty prowadzące działalność handlową i usługową. Znaczną część stanowią także podmioty gospodarcze z sekcji C – przetwórstwo przemysłowe, które stanowią 17,4 % wszystkich podmiotów.

Tabela 15. Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności w roku 2016 na terenie gminy Poczesna.

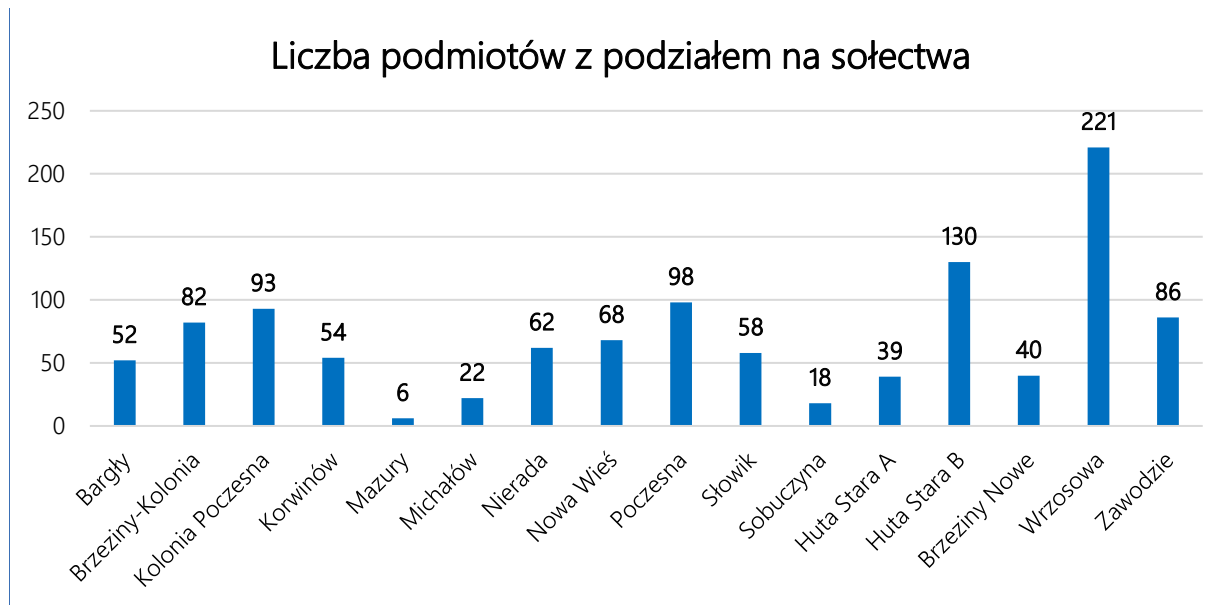
Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności	2016
OGÓŁEM	1129
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	41
B. Górnictwo i wydobywanie	0
C. Przetwórstwo przemysłowe	196
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2
E. Dostawa wody; gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5
F. Budownictwo	148
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	309

H. Transport i gospodarka magazynowa	75
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	21
J. Informacja i komunikacja	15
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	28
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	50
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	83
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	25
O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8
P. Edukacja	24
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	30
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	15
S. Pozostała działalność usługowa w tym sekcja T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	51

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych miejscowościach na terenie gminy przedstawia poniższy wykres.

Wykres 11. Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych miejscowościach gminy Poczesna.
Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Do znaczących przedsiębiorstw na terenie gminy Poczesna można zaliczyć:

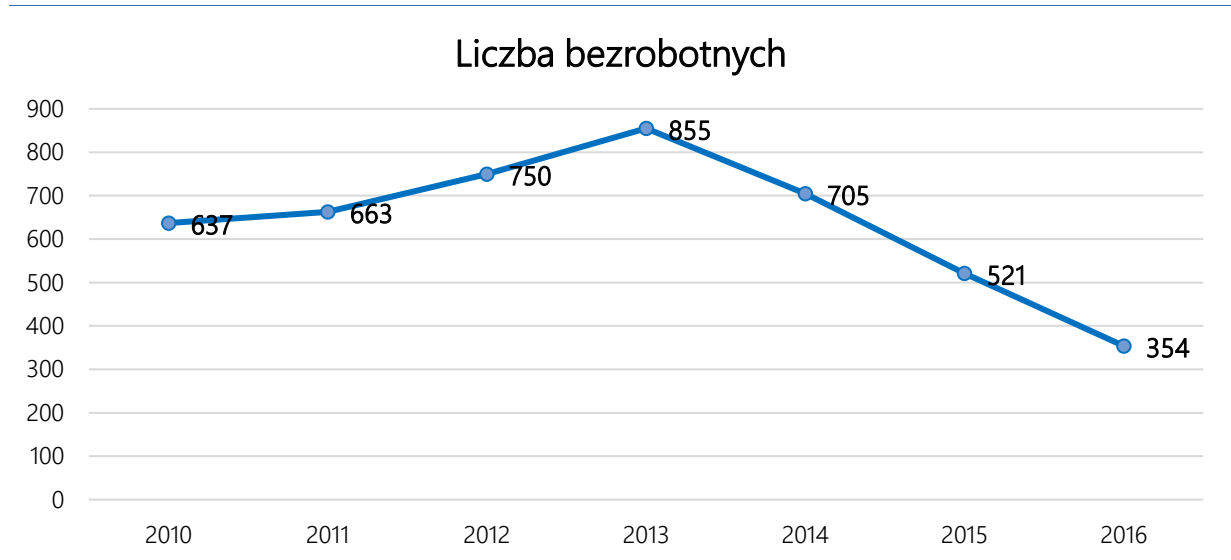
- Przedsiębiorstwo Specjalistyczne „Bocar” Sp. z o.o.
- Trendi You. Produkcja swetrów
- Calvero Sp. z o.o. Spółka Komandytowa
- PHP „WYCHAMET”
- Zakład Przetwórstwa Mięsnego Unilang Bracia Krzysztof i Jarosław Lang Sp.J.
- Edycja św. Pawła (Centrum Logistyczne)
- KLIMCZAK SP. Z O.O. Citroen Wrzosowa
- Zakład Wielobranżowy LEMAR Marek Lewandowski
- Lemar Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe Anna Leszczyńska
- Max Drób Maksymilian Wawrzyńczak
- Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.
- Centrum Zieleni Sp. z o.o.
- PPH ZETPOL
- Odlewnia Żeliwa Simiński - Ordon Sp. z o.o. Sp. k.
- POLCAR Rafał Kopaczewski All Truck & Trailer Service Center
- Opel Polaczek
- PRO-MEBEL Błaszak Przemysław
- P.P.U.H. Henryk Kowalczyk
- Alfa
- POL-DREWNO
- Dam-pol. PPHU. Kempa D

Większość z wymienionych przedsiębiorstw zlokalizowanych jest na terenie sołectwa Wrzosowa.

Na terenie gminy występują korzystne trendy gospodarcze. Ponadto w granicach gminy znajdują się liczne tereny inwestycyjne o dogodnym położeniu.

3.5. BEZROBOCIE

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób bezrobotnych w latach 2010 – 2016. W ciągu ostatnich czterech lat można zauważyć wyraźny spadek liczby bezrobotnych.

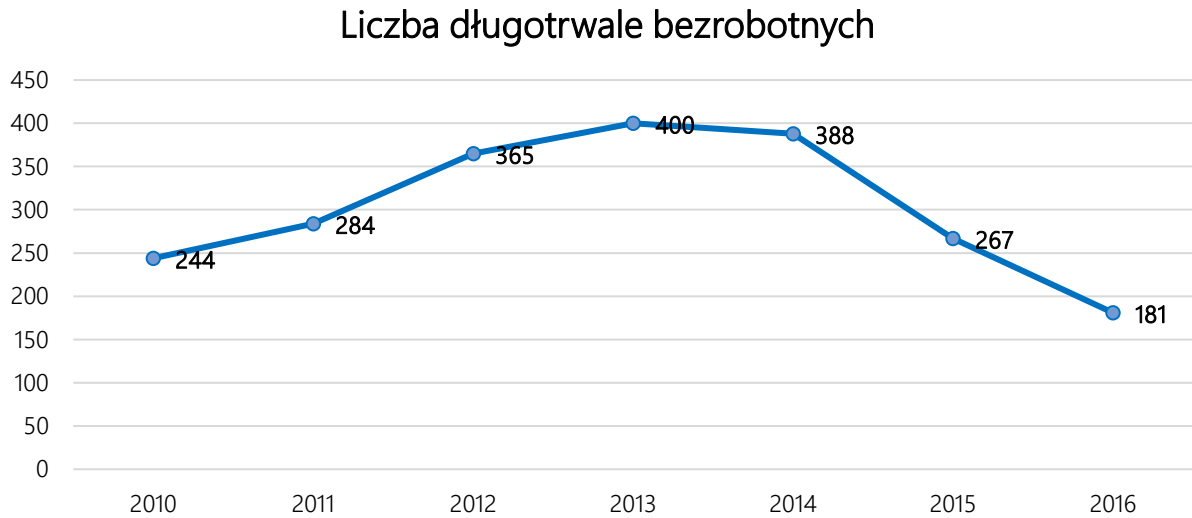
Wykres 12. Liczba bezrobotnych na terenie gminy Poczesna w ostatnich latach.

Źródło: PUP w Częstochowie.

W roku 2016 liczba osób pozostających bez pracy wynosiła 354 osób, co kształtuje bezrobocie na poziomie 4,4%. Wskaźnik ten jest niższy od stopy bezrobocia na terenie powiatu częstochowskiego (11,0 %) oraz województwa śląskiego (6,6 %).

Większą grupę osób bezrobotnych stanowią kobiety - 54,5 % osób bezrobotnych na terenie gminy.

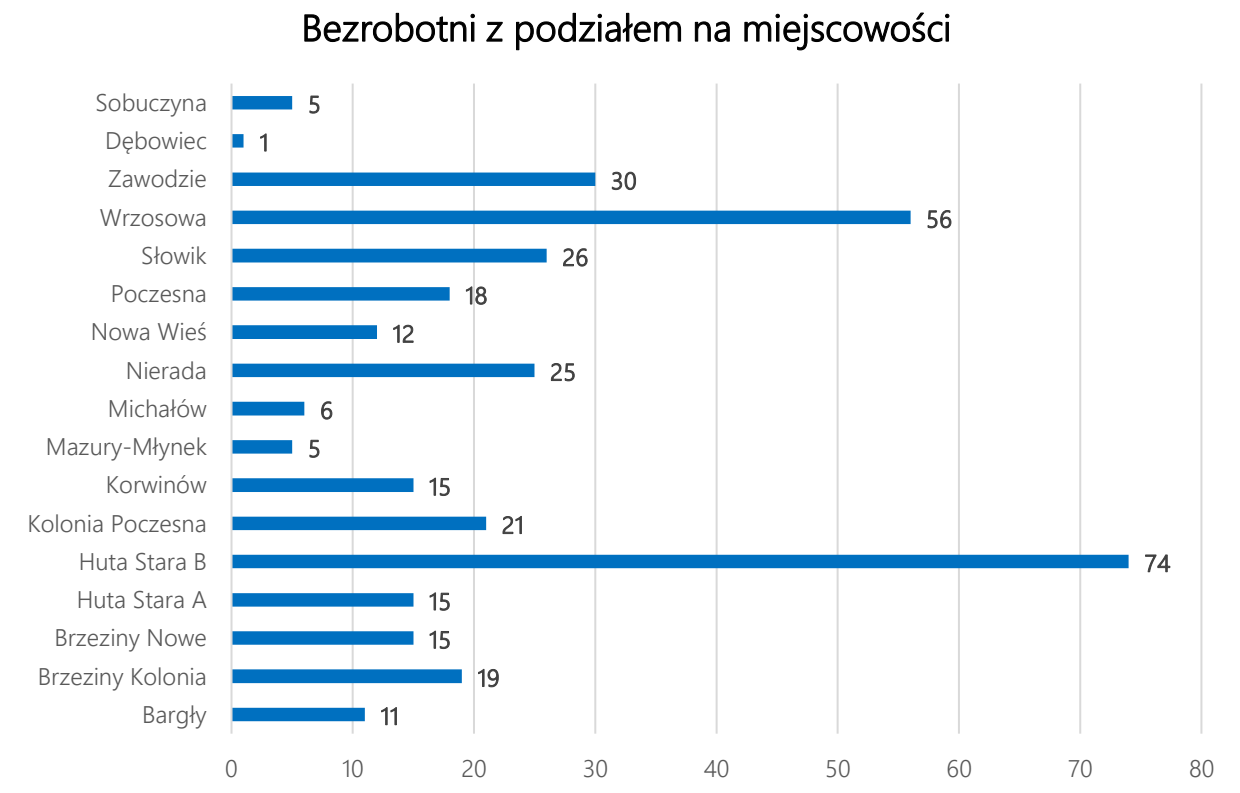
W ramach analizy bezrobocia na terenie gminy Poczesna wzięto pod uwagę liczbę osób długotrwale bezrobotnych, czyli osób pozostających bez pracy powyżej dwóch lat (osobom takim najciężej jest się dostosować do rynku pracy).

Wykres 13. Liczba długotrwale bezrobotnych na terenie gminy Poczesna w ostatnich latach.
Źródło: PUP w Częstochowie.

W roku 2016 liczba osób bezrobotnych wynosiła 181 osób, czyli 51,1 % wszystkich bezrobotnych.

Największa liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych znajduje się w miejscowości Huta Stara B i Wrzosowa. Jest to związane m.in. z największą liczbą mieszkańców w ww. sołectwach.

Wykres 14. Liczba osób bezrobotnych z podziałem na miejscowości na terenie gminy Poczesna.
Źródło: PUP w Częstochowie.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

4.1. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA GMINY

Komunikacja samochodowa

Podstawowym uwarunkowaniem jest położenie gminy Poczesna na skrzyżowaniu głównego krajowego szlaku komunikacyjnego, jakim jest droga krajowa DK 1 z drogami wojewódzkimi DW 904 Poczesna – Konopiska - Blachownia i DW 791 Poczesna – Poraj – Myszków – Zawiercie. Ważnym elementem usytuowania geograficznego jest droga krajowa nr 1: Warszawa - Katowice oraz magistrala kolejowa Warszawa - Częstochowa - Katowice. Przez gminę przebiegają krzyżujące się drogi w kierunku Zawiercia, Opolą, Katowic i Częstochowy i mają korzystny walor w rozwoju gospodarczym gminy.

Długość dróg przecinających teren gminy wynosi:

- droga krajowa nr 1: 7,6 km,
- drogi wojewódzkie: 8,5 km,
- drogi powiatowe: 30,2 km,
- drogi gminne: 58,8 km, w około 50% wymagających modernizacji i pokrycia nawierzchnią bitumiczną.

Drogi wojewódzkie i powiatowe wymagają poprawy stanu w obrębie terenów zainwestowanych. Drogi i ulice gminne wymagają modernizacji oraz budowy brakujących odcinków dróg, chodników i odwodnienia.

Droga krajowa

Droga krajowa Nr 1 (DK1) przebiega ulicami: Krakowską – Warszawską – Katowicką od granicy z miastem Częstochowa do granicy z gminą Kamienica Polska. W obszarze gminy DK1 posiada dwie jezdnie dwupasmowe i jest klasyfikowana jako droga główna ruchu przyspieszonego – GP2/2. Niestety jezdnie nie posiadają pasów awaryjnych.

Drogi wojewódzkie

Drogi wojewódzkie, tj. Nr 904 i Nr 791 przez obszar gminy przebiegają następująco:

- Droga Nr 904 – DW904, od granicy z gminą Konopiska przez miejscowości Nierada – Bargły – Poczesna ulicami: Targową, Laurową, Śląską i Kwiatową – do skrzyżowania z DK1. Droga posiada jedną jezdnię dwupasmową i jest obustronnie obudowana zabudową jednorodziną mieszkaniową na większości przebiegu. Droga obsługuje bezpośrednio przyległe posesje.
- Droga Nr 791 – DW791, od skrzyżowania z drogą DK1 przez miejscowość Poczesna do granicy z gminą Kamienica Polska ulicami: 1 Maja i Przemysławą. Droga posiada jedną jezdnię dwupasmową, jest obustronnie obudowana zabudową, którą bezpośrednio obsługuje.
- Obydwie drogi, tj. DW904 i DW791 klasyfikowane są jako ulice (drogi) główne – G1/2. Posiadają wiele skrzyżowań z ulicami gminnymi i powiatowymi.

Drogi powiatowe

W układzie komunikacyjnym gminy funkcjonuje sześć dróg powiatowych i stanowią one (wraz z drogami DK1, DW904 i DW791) podstawowy element całego układu drogowego:

- DP1054S relacji Częstochowa – Nierada – Rudnik Mały przebiega ulicami: Białą i Pustą. Posiada jedną jezdnię bitumiczną, dwupasmową o zmiennej szerokości 5,0 – 6,0 m, przy szerokości pasa drogowego od 16,0 do 20,0 m.
- DP1056S relacji Młynek – Poczesna przebiega ulicami: Wiosenną – Łąkową – Południową. Posiada jedną jezdnię dwupasmową, nawierzchnię bitumiczną o zmiennej szerokości 5,0 – 6,0 m, przy szerokości pasa drogowego 12,0 – 18,0 m. Droga połączona jest z DK1 poprzez skrzyżowanie skanalizowane z sygnalizacją świetlną.
- DP1057S relacji Wrzosowa – Huta Stara B – Huta Stara A – Poczesna przebiega ulicami: Długą, Główną, Tkacką i Chabrową. Posiada jedną jezdnię dwupasmową, nawierzchnię bitumiczną o zmiennej szerokości 5,0 – 6,0 m, przy szerokości pasa drogowego 16,0 – 18,0 m.
- DP1058S relacji Brzeziny Nowe – Huta Stara A (Wrzosowa) przebiega ulicą Staszica. Posiada jedną jezdnię dwupasmową o nawierzchni bitumicznej o zmiennej szerokości 5,0 – 6,0 m, przy szerokości pasa drogowego 12,0 – 18,0 m.
- DP1062S relacji Poczesna – Korwinów – Słowik – Wrzosowa, przebiega ulicami: Handlową, Strażacką, Okólną, Źródlaną i Leśną. Droga posiada jedną jezdnię dwupasmową o nawierzchni bitumicznej o zmiennej szerokości 5,0 – 6,0 m, przy szerokości pasa drogowego 14,0 – 20,0 m.
- DP1010S relacji Częstochowa – Dębowiec – Choroń, przebiega duktem leśnym. Posiada jezdnię gruntową o szerokości 3,0 – 4,0 m, przy szerokości pasa drogowego 3,0 – 4,0 m.

Przez teren gminy Poczesna przebiegał będzie transeuropejski korytarz transportowy (autostrada A1) – szlak transportowy i komunikacyjny o znaczeniu krajowym i europejskim: Gdańsk – Bratysława. Uruchomienie wspomnianego odcinka autostrady planowane jest na marzec roku 2019.

Otwarcie ostatniego odcinka autostrady A1 w granicach gminy Poczesna, stanowi ogromny potencjał rozwoju gminy.

Ponadto w znacznym stopniu zostanie odciążona droga krajowa nr 1, która przebiega przez centrum gminy Poczesna, co będzie miało wpływ na komfort życia mieszkańców.

Komunikacja autobusowa

Gmina Poczesna jest bardzo dobrze skomunikowana z miastem Częstochową. Na podstawie Porozumienia Zawartego w dniu 29.05.2008 r. Pomiędzy Miastem Częstochową i Gminą Poczesna w Sprawie Komunikacji Miejskiej, Gmina Poczesna powierzyła Miastu Częstochowa prawa i obowiązki w zakresie zorganizowania komunikacji miejskiej na terenie Miasta Częstochowa i Gminy Poczesna. Na podstawie zawartego porozumienia na terenie gminy funkcjonują następujące linie autobusowe: linia nr 53, linia nr 65, linia nr 68, linia nr 69.

Gmina Poczesna należy do jednej z najlepiej skomunikowanych gmin w powiecie, pod względem komunikacji autobusowej.

Komunikacja lotnicza

Gmina Poczesna zlokalizowana jest ok. 40 km od Międzynarodowego Portu Lotniczego „Katowice” w Pyrzowicach. Port posiada terminal pasażerski o przepustowości 700.000 pasażerów rocznie, utrzymuje stałe połączenia z portami krajowymi i zagranicznymi, w tym z najważniejszymi lotniskami Europy (Frankfurtem n. Menem, Bruksela, Paryżem, Londynem, Wiedniem, Zurychem, Hanowerem, Kolonia, Hamburgiem). Każdego roku port lotniczy notuje kilkudziesięcioprocentowy wzrost przewozów cargo.

Komunikacja rowerowa

Na terenie gminy Poczesna brak jest rozwiniętych i zagospodarowanych ścieżek rowerowych.

W roku 2017 w gminie Poczesna powołany został oficer rowerowy. Jest to osoba odpowiedzialna za koordynację i rozwój ruchu rowerowego w danym mieście/gminie. Nazwa pochodzi od angielskiego określenia tego stanowiska: "cycling officer". Gmina Poczesna jest jedną z nielicznych gmin wiejskich w Polsce posiadającą oficera rowerowego, co świadczy o chęci rozwoju ścieżek rowerowych na terenie gminy przez władze gminy.

Przez teren gminy Poczesna przebiegać będzie szlak rowerowy VELO SILESA – odcinek Kłobuck – Osiny, czyli wojewódzka trasa rowerowa poprowadzona nieczynnymi szlakami kolejowymi. Planowany przebieg prowadzić będzie od Brzezin Nowych przez ul. Nową, do Szczytowej i Dębowej, dalej przez Hutę Starą B w rejonie pozostałości po starym dworku. Następnie trasa prowadzić będzie ul. Jaśminową i drogami transportu rolnego do węzła drogowego Auchan i do ul. Częstochowskiej i Strażackiej.

Gmina posiada bardzo dogodne położenie komunikacyjne.

Na terenie gminy rozwinięta jest sieć komunikacji autobusowej, umożliwiającą sprawne połączenie z pobliskimi ośrodkami (głównie z miastem Częstochowa).

Drogi i chodniki w granicach gminy Poczesna wymagają bieżących remontów i modernizacji.

Planowane otwarcie ostatniego odcinka autostrady A1 przebiegającego przez teren gminy Poczesna wpłynie pozytywnie na jej rozwój.

4.2. GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA

Wszystkie miejscowości w gminie Poczesna wyposażone są w sieć wodociągową. Woda doprowadzona jest z wodociągu komunalnego m. Częstochowy bazującego na ujęciach wód podziemnych Mirów i Wierzchowisko. Na terenie gminy znajduje się ujęcie pomocnicze wód gruntowych w Nieradzie. Długość

sieci wodociągowej wynosi 88,6² km. Eksploatację systemu wodociągowego, w tym i ujęcia w Nieradzie, prowadzi Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego SA w Częstochowie. Ogólny stan techniczny sieci jest dobry.

Tabela 16. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Poczesna (stan na 31.12.2016 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1	Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	88,6 ¹
2	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3349 ¹
3	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	409,5
4	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	12460
5	% ludności korzystający z instalacji	%	98,3
6	Zużycie wody na jednego mieszkańca	m ³	32,0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL.

Analizując zwodociągowanie gminy Poczesna w ujęciu porównawczym na tle powiatu, województwa i kraju gmina osiągnęła największą wartość wskaźnika.

Tabela 17. Procent ludności korzystającej z sieci wodociągowej w ujęciu porównawczym.

% ludności korzystającej sieci wodociągowej	2016 r.
Gmina Poczesna	98,3
Powiat częstochowski (gminy wiejskie)	90,9
Województwo śląskie (gminy wiejskie)	95,7
Polska (gminy wiejskie)	91,9

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 53,6 km. Liczba mieszkańców korzystających w sieci kanalizacyjnej wynosi 7331 osób.

Tabela 18. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Poczesna (stan na 31.12.2016 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	53,6 ³
2	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1518 ²
3	Ścieki odprowadzone	dam ³	203,0
4	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	7331
5	% ludności korzystający z instalacji	%	57,9

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL.

² Dane aktualne na dzień 31.12.2017 r.

³ Dane aktualne na dzień 31.12.2017 r.

Na terenie gminy Poczesna funkcjonują 2 systemy gminne kanalizacji sanitarnej z oczyszczalniami ścieków w Hucie Starej B i w Kolonii Poczesna. Są to oczyszczalnie mechaniczno-biologiczne pracujące w technologii osadu czynnego z podwyższonym usuwaniem związków biogennych. Ścieki doprowadzane są do nich kanałami pracującymi w układzie grawitacyjno-tłocznym. Ponadto część ścieków z terenu gminy Poczesna należącego do aglomeracji Częstochowa odprowadzanych jest do oczyszczalni ścieków Warta w Częstochowie.

Oczyszczalnia w Hucie Starej B o średniej przepustowości 350 m³/d przyjmuje ścieki z miejscowości: Huta Stara B, części miejscowości Huta Stara A i części miejscowości Wrzosowa. Oczyszczalnia w Kolonii Poczesna o projektowanej docelowej przepustowości 715 m³ /d obsługuje miejscowości: Kolonię Poczesna, Poczesna, Bargły, Michałów oraz część miejscowości Nierada i Huta Stara A. Do oczyszczalni tej przewiduje się odprowadzanie ścieków z miejscowości Nierada i Mazury.

Na terenie oczyszczalni funkcjonuje punkt zlewny ścieków dowożonych. Odbiornikami oczyszczonych ścieków z obu oczyszczalni są rowy melioracyjne stanowiące dopływy rz. Warty.

Analizując skanalizowanie gminy Poczesna w ujęciu porównawczym na tle województwa i kraju gmina osiągnęła niższą wartość wskaźnika.

Tabela 19. Procent ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w ujęciu porównawczym.

% ludności korzystającej sieci kanalizacyjnej	2016 r.
Gmina Poczesna	57,9
Powiat częstochowski (gminy wiejskie)	43,1
Województwo śląskie (gminy wiejskie)	77,8
Polska (gminy wiejskie)	70,2

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS.

Liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej stale wzrasta. Obszarem problemowym na terenie gminy jest niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna, która nie jest dostępna dla wszystkich mieszkańców, co potwierdziły wyniki ankietyzacji.

4.3. GOSPODARKA ODPADAMI

Na terenie gminy Poczesna zlokalizowana jest Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK), której zarządzającym jest Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.

Składowisko zlokalizowane jest na terenie powyrobiskowym, po byłej eksploatacji kopalnianych rud żelaza. W otoczeniu składowiska występują różnej wielkości i wysokości hałdy powstałe w czasie eksploatacji górniczej pokładów rud żelaza w latach 1919-1960, a także łąki, pastwiska i tereny rolne.

W 2016 r. z terenu gminy Poczesna odebrano 2332,932 Mg odpadów zmieszanych, natomiast łączna masa odpadów - papieru, metalu, tworzy sztucznych i szkła poddanych recyklingowi i przygotowanych do ponownego użycia, pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych z gospodarstw domowych oraz od innych wytwórców odpadów komunalnych wyniosła 316,954 Mg.

System gospodarki odpadami na terenie gminy przebiega poprawnie. Corocznie zwiększa się poziom recyklingu frakcji odpadów komunalnych. Dużą uciążliwością dla mieszkańców gminy jest instalacja regionalna przetwarzania odpadów komunalnych na gruntach wsi Młynek i Sobuczyna.

4.4. INFRASTRUKTURA ELEKTRO – ENERGETYCZNA I GAZOWA

Sieć energetyczna

Teren gminy Poczesna przecinają napowietrzne linie elektroenergetyczne 110 kV. Głównym źródłem zasilania odbiorców energii elektrycznej z terenu gminy jest stacja elektroenergetyczna o znaczeniu ponadlokalnym 220/110/30/15 kV zlokalizowana w miejscowości Wrzosowa, gm. Poczesna. Stację tę zasilają dwie linie elektroenergetyczne 220 kV relacji Joachimów – Wrzosowa stanowiące własność Polskich Sieci Elektroenergetycznych SA. Z rozdzielni 30 i 15 kV ww. stacji wyprowadzone są linie średniego napięcia, które zasilają odbiorców gm. Poczesna i gmin sąsiednich.

Do odbiorców z terenu gminy Poczesna energia elektryczna doprowadzona jest za pośrednictwem linii 15 kV wyprowadzonych z ww. stacji elektroenergetycznej Wrzosowa oraz z GPZ-tów zlokalizowanych w sąsiednich gminach. Są to GPZ 30/15 kV Kuźnica oraz GPZ 110/15 kV Poraj. Do bezpośredniego zasilania odbiorców służą stacje transformatorowe 15/0,4 kV oraz linie n.N.

Sieć ciepłownicza

Zaopatrzenie w ciepło na terenie gminy Poczesna realizowane jest przez lokalne i indywidualne źródła energii cieplnej. Kotłownie lokalne to przede wszystkim kotłownie wbudowane. Zaopatrują one pojedyncze

mieszkania, budynki użyteczności publicznej oraz obiekty przemysłowe. Kotłownie opalane są w większości gazem ziemnym, a także olejem opałowym, węglem i energią elektryczną.

W domowych piecach grzewczych spalany jest węgiel kamienny i drewno.

Sieć gazowa

Na terenie gminy Poczesna, eksploatowane są wymienione poniżej gazociągi i obiekty systemu przesyłowego, tj.:

- Gazociąg w/c DN 250 PN 6,3 MPa, rel: Trzebiesławice – Częstochowa,
- Gazociąg w/c DN 100 PN 6,3 MPa, odgałęzienie do SRP lo Auchan Nowa Wieś,
- Gazociąg w/c DN 50 PN 6,3 MPa, odgałęzienie do SRP lo Poczesna ul. Sportowa,
- Obiekt systemu przesyłowego SRP lo Auchan Nowa Wieś, Q = 1 500 nm³/h,
- Obiekt systemu przesyłowego SRP lo Poczesna, ul Sportowa, Q = 3 000 nm³/h,

Ww. sieci i urządzenia obsługiwane są przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM SA Oddział w Świerklanach.

Bezpośrednie zasilanie odbiorców następuje z sieci średniego ciśnienia poprzez gazociąg przesyłowy Ø 350 mm i sieć rozdzielczą. Tymi sieciami zawiaduje Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze poprzez Rozdzielnię Gazu w Częstochowie. WW. sieć gazowa może stanowić źródło dostawy paliwa gazowego dla obiektów zlokalizowanych na przedmiotowym terenie. Decyzja o dalszej rozbudowie sieci gazowej może zostać podjęta po zbadaniu zainteresowania potencjalnych odbiorców oraz po wykonaniu analizy technicznej i ekonomicznej.

W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci gazowej na terenie gminy Poczesna.

Tabela 20. Charakterystyka sieci gazowej na terenie Gminy Poczesna (stan na 31.12.2016 r.)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1	Długość czynnej sieci ogółem	m	105 905
2	Długość czynnej sieci rozdzielczej	m	98 852
3	Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	1 998
4	Odbiorcy gazu	gosp. dom.	2 000
5	Ludność korzystająca z sieci gazowej	liczba osób	6 340
6	Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp. dom.	1 459
7	Zużycie gazu	tys.m ³	1 502,5
8	Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	tys.m ³	1 328,7

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL.

Z podłączenia do sieci korzysta 50,1 % mieszkańców gminy. Pozostali mieszkańcy korzystają z gazu płynnego w butlach.

Istniejąca infrastruktura zapewnia ciągłość dostaw gazu w ilościach wymaganych przez obecnych odbiorców, a także stwarza możliwość zwiększenia dostaw w miarę wzrostu potrzeb związanych z zainwestowaniem nowych terenów. Stan techniczny sieci i urządzeń jest dobry i bardzo dobry.

4.5. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

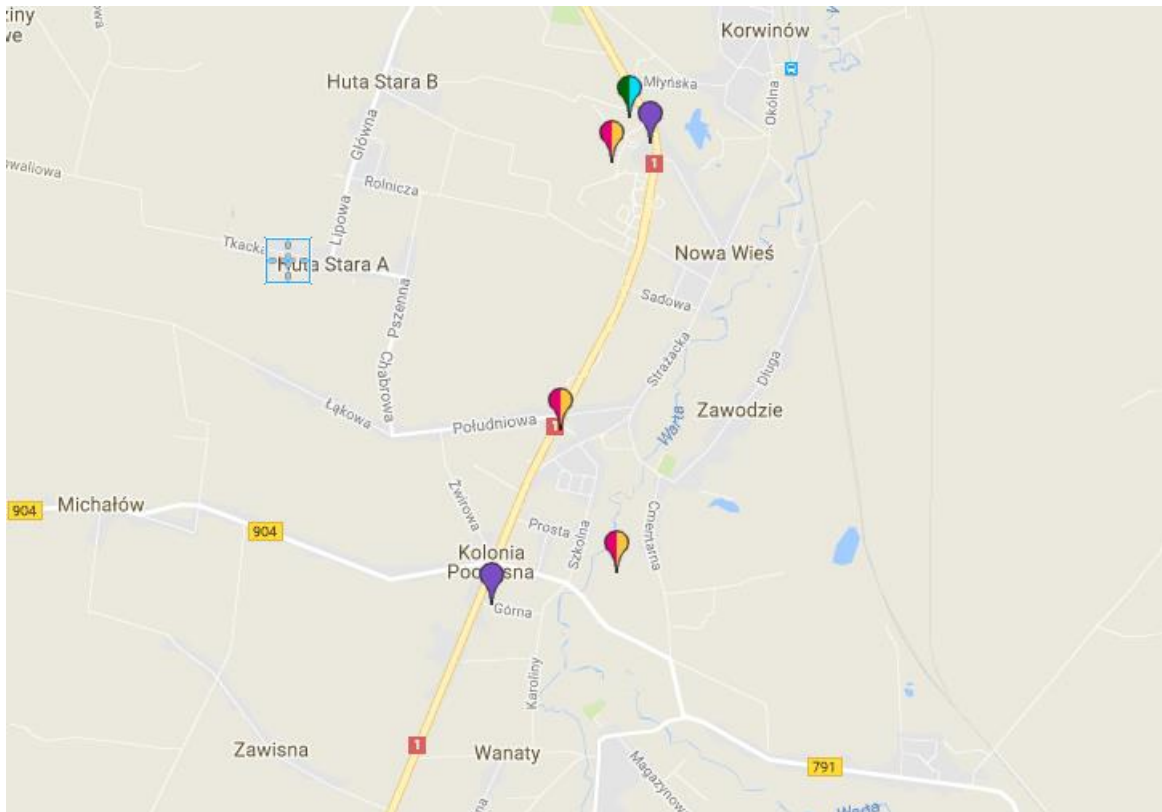
Niemal całość obszaru gminy pokryta jest zasięgiem wszystkich dostępnych w tej chwili operatorów telefonii komórkowej, posiadających tu własne stacje bazowe:

Tabela 21. Lokalizacja stacji bazowych na terenie gminy Poczesna.

Miejscowość	Lokalizacja
Wrzosowa	ul. Fabryczna 10
Nowa Wieś	ul. Kopalniana 2 - maszt Plusa przy CH. AUCHAN
Nowa Wieś	ul. Katowicka 5 - maszt własny przy DK1 koło Leroy Merlin
Poczesna	ul. Krakowska 10 - C.H. Auchan
Poczesna	ul. Modrzewiowa - maszt T-Mobile przy [1]
Kolonia Poczesna	ul. Górna 2a - maszt własny przy DK1
Kolonia Poczesna	ul. Przemysłowa 3 - maszt PTK Centertel

Źródło: <http://mapa.btsearch.pl>.

Graficzne rozmieszczenie stacji bazowych sieci komórkowych przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 9. Rozmieszczenie stacji bazowych sieci komórkowej na obszarze gminy Poczesna.
Źródło: <http://mapa.btsearch.pl>.

5. JAKOŚĆ RZĄDZENIA W GMINIE

Funkcjonujący Urząd Gminy Poczesna charakteryzuje się przemyślaną organizacją struktury funkcjonowania, co umożliwi mieszkańcom sprawne i szybkie załatwianie spraw Urzędowych.

Urząd Gminy Poczesna zlokalizowany jest w centralnej części gminy: ulica Wolności 2, 42-262 Poczesna. Kontakt z Urzędem Gminy Poczesna możliwy jest przez centralę tel.: 34 32-74-116. Na stronie internetowej Urzędu Gminy Poczesna wskazane są także numery bezpośrednie do poszczególnych pracowników, ułatwiające kontakt.

Struktura organizacyjna Urzędu Gminy

Urzędem kieruje Wójt przy pomocy Zastępcy Wójta, Sekretarza i Skarbnika, którzy ponoszą odpowiedzialność przed Wójtem za realizację swoich zadań.

Kierownicy poszczególnych referatów kierują i zarządzają w sposób zapewniający optymalną realizację zadań referatów i ponoszą odpowiedzialność przed Wójtem, Zastępcą Wójta, Sekretarzem i Skarbnikiem. Samodzielne stanowiska pracy podległe bezpośrednio Wójtowi odpowiadają samodzielnie za realizację swoich zadań i ponoszą odpowiedzialność przed Wójtem.

W skład Urzędu Gminy wchodzi następujące komórki organizacyjne:

- Referat Finansowo – Podatkowy,
- Referat Spraw Społeczno – Obywatelskich,
- Referat Organizacyjny,
- Referat Gospodarki Komunalnej, Inwestycji i Zamówień Publicznych,
- Samodzielne stanowiska pracy bezpośrednio podległe Wójtowi:
  - Stanowisko pracy ds. inwestycji, zamówień publicznych i zarządzania energią,
  - Stanowisko pracy ds. ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
  - Stanowisko pracy ds. ochrony środowiska i gospodarki odpadami,
  - Stanowisko pracy ds. geodezyjnych.

Urząd Gminy w Poczesnej zapewnia możliwość świadczenia e-usług publicznych za pomocą Platformy eUsług Publicznych SEKAP (dedykowanych dla jednostek województwa śląskiego) oraz E - puap. Jednocześnie sprawę w urzędzie można załatwić przez System Elektronicznej Komunikacji– zintegrowany z platformą SEKAP.

Istniejąca strona internetowa Urzędu Gminy jest prowadzona w sposób przejrzysty i dostępny dla wszystkich mieszkańców. Dane dotyczące gminy Poczesna są na bieżąco aktualizowane, dodatkowo na stronie internetowej umieszczane są wszystkie informacje o bieżącej działalności gminy Poczesna i jednostek jej podległych.

5.1. MOŻLIWOŚCI BUDŻETOWE I ZDOLNOŚĆ INWESTYCYJNA GMINY

Poniższa tabela przedstawia strukturę dochodów gminy Poczesna w 2015 roku, z podziałem na klasyfikacje budżetowe.

Tabela 22. Struktura dochodów gminy Poczesna w 2016 roku według działów klasyfikacji budżetowej.

DZIAŁY KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	% OGÓŁU DOCHODÓW
DZIAŁ 010 - ROLNICTWO I ŁOWIECTWO	0,13
DZIAŁ 020 – LEŚNICTWO	0,01
DZIAŁ 600 - TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	2,26
DZIAŁ 700 - GOSPODARKA MIESZKANIOWA	1,91
DZIAŁ 710 - DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	0,01

DZIAŁ 750 - ADMINISTRACJA PUBLICZNA	0,96
DZIAŁ 751 - URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ, KONTROLI I OCHRONY PRAWA ORAZ SĄDOWNICTWA	0,02
DZIAŁ 756 - DOCHODY OD OSÓB PRAWNYCH, OD OSÓB FIZYCZNYCH I OD INNYCH JEDNOSTEK NIEPOSIADAJĄCYCH OSOBOWOŚCI PRAWNEJ ORAZ WYDATKI ZWIĄZANE Z ICH POBOREM	44,44
DZIAŁ 758 - RÓŻNE ROZLICZENIA	19,31
DZIAŁ 801 - OŚWIATA I WYCHOWANIE	1,87
DZIAŁ 852 – POMOC SPOŁECZNA	21,64
DZIAŁ 854 – EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	0,10
DZIAŁ 900 – GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	7,31
DZIAŁ 926 – KULTURA FIZYCZNA	0,01

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z BDL.

Największy udział w bilansie dochodów gminy Poczesna ma dział 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem – 44,44 % całkowitego dochodu gminy.

Poniższa tabela przedstawia strukturę wydatków gminy Poczesna w roku 2016 z podziałem na klasyfikację budżetową. Największy udział wydatków gminy, stanowią koszty ponoszone na oświatę i wychowanie.

Tabela 23. Struktura wydatków gminy Poczesna w 2016 roku według działów klasyfikacji budżetowej.

DZIAŁY KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	% OGÓŁU WYDATKÓW
DZIAŁ 010 - ROLNICTWO I ŁOWIECTWO	0,13
DZIAŁ 600 – TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	11,09
DZIAŁ 700 – GOSPODARKA MIESZKANIOWA	2,62
DZIAŁ 710 - DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	0,17
DZIAŁ 750 - ADMINISTRACJA PUBLICZNA	10,73
DZIAŁ 751 - URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ, KONTROLI I OCHRONY PRAWA ORAZ SĄDOWNICTWA	0,03
DZIAŁ 754 - BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPÓŻAROWA	1,13

DZIAŁ 757 – OBSŁUGA DŁUGU PUBLICZNEGO	2,09
DZIAŁ 801 - OŚWIATA I WYCHOWANIE	33,58
DZIAŁ 851 – OCHRONA ZDROWIA	0,69
DZIAŁ 852 – POMOC SPOŁECZNA	26,46
DZIAŁ 854 – EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	1,67
DZIAŁ 900 – GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	6,88
DZIAŁ 921 – KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	2,12
DZIAŁ 926 – KULTURA FIZYCZNA	0,61

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z BDL.

Gmina Poczesna w roku 2016 wydała średnio 3 213,41 zł na osobę (na podstawie informacji ujętych w Banku Danych Lokalnych – wydatki na 1 mieszkańca).

Najwyższe inwestycje w roku 2008- 2017 zrealizowane na terenie gminy Poczesna:

- Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Poczesna;
- Adaptacja pomieszczeń po byłej szkole na Wiejskie Centrum Kultury i Rekreacji w Bargłach. Utworzenie Izby Pamięci o historii ziemi pocześniańskiej (Izba otrzymała wyróżnienie w konkursie „Piękna Wieś Województwa Śląskiego”);
- Budowa kompleksu sportowego, „Orlika” przy Szkole Podstawowej im. Kazimierza Wielkiego w Hucie Starej B. W większości miejscowości należących do gminy Poczesna wybudowano siłownie zewnętrzne, place zabaw, miejsca rekreacji, przystanki turystyczne. W miejscowości Bargły funkcjonuje tor speedrowerowy;
- Budowa miasteczka Ruchu Drogowego w Hucie Starej B;
- Budowa sieci szerokopasmowej – internetu na terenie gminy Poczesna;
- Modernizacja budynku Gminnego Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Poczesnej;
- Remont biblioteki we Wrzosowej;
- Budowa Szkoły Podstawowej, hali sportowej oraz kompleksu sportowego w Poczesnej (inwestycja ta została nagrodzona Jurajskim Produktem Roku) ;
- Rozbudowa i modernizacja świetlic w miejscowościach: Nowa Wieś, Brzeziny Nowe, Wrzosowa, Młynek, Nierada, Huta Stara B;
- Budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych (kort tenisowy, bieżnia, plac zabaw), małej architektury do użytku publicznego (przystanek turystyczny, amfiteatr) w Słowiku (miejscowości, która zajęła III miejsce

w konkursie „Piękna Wieś Województwa Śląskiego”) oraz budowa kompleksu rekreacyjno-sportowego ze sceną plenerową w miejscowości Wrzosowa;

- Generalny remont Ośrodka Zdrowia w Poczesnej, wyposażenie go w sprzęt medyczny. Uruchomienie laboratorium;
- Budowa kanalizacji sanitarnej w Brzezinach Nowych, Brzezinach Kolonii, Sobuczynie i we Wrzosowej;
- Budowa kanalizacji w miejscowości Poczesna;
- Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Bargły, Michałów i Nierada;
- Modernizacja sieci wodociągowej;
- Przebudowa mostu na rzece Warcie w miejscowości Korwinów;
- Przebudowa skrzyżowania o ruchu okrężnym (rondo) wraz z budową parkingu w miejscowości Zawodzie;
- Remont dróg, chodników i placów postojowych na Osiedlu w miejscowości Huta Stara B;
- Modernizacja bloków mieszkalnych na Osiedlu w Hucie Starej B;
- Przebudowa ciągu dróg w miejscowości Słowik, ul. Równoległa i ul. Spacerowa;
- Wraz ze Starostwem Powiatowym – przebudowa dróg w miejscowości: Wrzosowa, Słowik, Korwinów, Nowa Wieś, Poczesna;
- Remont kładki na rzece Warcie w miejscowości Korwinów ul. Stacyjna;
- Modernizacja dróg dojazdowych do pól w Zawodziu, Korwinowie, Hucie Starej B;
- Wspólnie ze Starostwem Powiatowym została dokonana modernizacja drogi powiatowej w miejscowości: Sobuczyna, Młynek, Nierada;
- Budowa chodnika wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 904 w gminie Poczesna;
- Remont dróg gminnych: Tkacka i Konwaliowa w miejscowościach Huta Stara A, Sobuczyna;
- Remont parkingu i zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy Urzędzie Gminy Poczesna;
- Remont parkingów i chodników w centrum miejscowości Wrzosowa;
- Remont ul. Górnej w miejscowości Kolonia Poczesna;
- Remont pobocza w ciągu drogi powiatowej na odcinku Brzeziny Kolonia (ul. Staszica) – Wrzosowa (ul. Sabinowska);
- Przebudowa drogi powiatowej w miejscowości Wrzosowa, wraz ze Starostwem Powiatowym, w tym przebudowa sieci elektroenergetycznej, sanitarnej, wodociągowej, budowa chodników oraz dwóch rond.

5.2. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Praktyka planowania strategicznego oraz jakość dokumentów strategicznych również decyduje o jakości rządzenia w gminie.

Polityka planowania przestrzennego w gminie Poczesna opiera się na Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Poczesna przyjętego Uchwałą nr 166/XIX/12 Rady Gminy Poczesna z dnia 19 lipca 2012 r. Obecnie prowadzona jest procedura opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Okolo 95 % powierzchni gminy Poczesna objętych jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Gmina Poczesna na dzień sporządzania Strategii jest w trakcie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który pozwoli na objęcie gminy w 100% miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Wykaz obowiązujących Planów Zagospodarowania Przestrzennego:

- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego – STREFA X OBEJMUJĄCA SOŁECTWA: KOLONIA POCZESNA, ZAWODZIE ORAZ FRAGMENT SOŁECTWA POCZESNA, PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR 25/IV/15 RADY GMINY POCZESNA Z DNIA 29 STYCZNIA 2015 R., OPUBLIKOWANEGO W DZIENNIKU URZĘDOWYM WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2015r poz. 776 z dnia 12 lutego 2015r)
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego – STREFA IX OBEJMUJĄCA SOŁECTWO: BARGŁY, PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR 316/XXXVI/2014 RADY GMINY POCZESNA Z DNIA 25 SIERPNI 2014 R., OPUBLIKOWANĄ W DZIENNIKU URZĘDOWYM WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2014r poz. 4470 z dnia 4 września 2014r)
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego – STREFA VIII OBEJMUJĄCA ZASADNICZĄ CZĘŚĆ SOŁECTWA POCZESNA, PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR 56/VIII/15 RADY GMINY POCZESNA Z DNIA 30 KWIETNIA 2015 R., OPUBLIKOWANĄ W DZIENNIKU URZĘDOWYM WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2015r poz. 2633 z dnia 8 maja 2015r)
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego – STREFA VII OBEJMUJĄCA SOŁECTWA: SŁOWIK, KORWINÓW ORAZ FRAGMENT SOŁECTWA WRZOSOWA, PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR 312/XXXV/14 RADY GMINY POCZESNA Z DNIA 26 CZERWCA 2014 R., OPUBLIKOWANĄ W DZIENNIKU URZĘDOWYM WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2014r poz. 4046 z dnia 15 lipca 2014r)
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego – STREFA V OBEJMUJĄCA ZASADNICZĄ CZĘŚĆ SOŁECTWA: WRZOSOWA ORAZ FRAGMENT SOŁECTWA HUTA STARA B, PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR 62/IX/15 RADY GMINY POCZESNA Z DNIA 29 MAJA 2015 R., OPUBLIKOWANĄ W DZIENNIKU URZĘDOWYM WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2015r poz. 3200 z dnia 12 czerwca 2015r)
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego – STREFA IV OBEJMUJĄCA ZASADNICZĄ CZĘŚĆ SOŁECTW: HUTA STARA A, HUTA STARA B ORAZ FRAGMENT SOŁECTWA WRZOSOWA I

BRZEZINY KOLONIA, PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR 55/VIII/15 RADY GMINY POCZESNA Z DNIA 30 KWIETNIA 2015 R., OPUBLIKOWANĄ W DZIENNIKU URZĘDOWYM WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2015r poz. 2632 z dnia 8 maja 2015r)

- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego – STREFA III OBEJMUJĄCA SOŁECTWA NIERADA, MICHAŁÓW, CZĘŚĆ SOŁECTWA MŁYNEK-MAZURY, PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR 12/II/14 RADY GMINY POCZESNA Z DNIA 11 GRUDNIA 2014 R., OPUBLIKOWANĄ W DZIENNIKU URZĘDOWYM WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2014r poz. 6583 z dnia 17 grudnia 2014r)
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego – STREFA II OBEJMUJĄCA CZĘŚĆ SOŁECTW: MŁYNEK-MAZURY, BRZEZINY KOLONIA, HUTA STARA A, POCZESNA, BRZEZINY NOWE (W TYM FRAGMENT MIEJSCOWOŚCI SOBUCZYNA), PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR 73/XI/15 RADY GMINY POCZESNA Z DNIA 2 LIPCA 2015 R., OPUBLIKOWANĄ W DZIENNIKU URZĘDOWYM WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2015r poz. 3902 z dnia 15 lipca 2015r)
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego - STREFA I OBEJMUJĄCA ZASADNICZĄ CZĘŚĆ SOŁECTWA: BRZEZINY KOLONIA, BRZEZINY NOWE (W TYM CZĘŚĆ MIEJSCOWOŚCI SOBUCZYNA) ORAZ FRAGMENT SOŁECTWA HUTA STARA B, PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR 77/XII/15 RADY GMINY POCZESNA Z DNIA 8 WRZEŚNIA 2015 R., OPUBLIKOWANĄ W DZIENNIKU URZĘDOWYM WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2015r poz. 4682 z dnia 15 września 2015r)

Ważna jest również ochrona środowiska naturalnego i poprawa estetyki przestrzeni publicznej. W tym zakresie gmina sporządziła Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, którego realizacja przyczyni się do poprawy jakości powietrza w gminie oraz zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Gmina Poczesna dba o rozwój strategiczny poprzez liczne opracowania dokumentów strategicznych, nad których jakością dbają wykwalifikowani pracownicy Urzędu Gminy. Dokumenty są na bieżąco aktualizowane.

5.3. PROMOCJA GMINY

Politykę informacyjną na temat wydarzeń w gminie Poczesna prowadzona jest poprzez:

- stronę internetową Gminy oraz Facebook,
- dwumiesięcznik SPOIWO - wydawany przez Gminę,
- plakaty informacyjne, ulotki, rozsyłanie zaproszeń,
- spoty w mediach: telewizji i radiu,
- reklama oraz relacje w prasie lokalnej, regionalnej i ogólnokrajowej.

6. ANALIZA SWOT

W rozdziale została dokonana analiza czynników sprzyjających i ograniczających rozwój gminy. Nazwa metody SWOT jest odpowiednikiem angielskich słów strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse potencjalne lub zaistniałe w otoczeniu), threats (zagrożenia prawdopodobne lub istniejące w otoczeniu).

Gminę poddano analizie wartościującej, określając słabe i mocne strony, czyli co gmina ma, a czego nie ma. Odniesiono się również do możliwości i zagrożeń, które mogą się pojawić w przyszłości w otoczeniu oraz wewnątrz gminy i wpływać na jej kondycję. Przewidując je, władze lokalne mogą uniknąć wielu trudności. Stawiając na mocne strony i wykorzystując szanse, gmina Poczesna może skutecznie niwelować słabości.

Tabela 24. Analiza SWOT dotycząca położenia, przestrzeni i środowiska.

Analiza SWOT	
Położenie, przestrzeń i środowisko	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - korzystne położenie geograficzne - bogactwo surowców mineralnych - Istniejące na terenie gminy obszary Natura 2000 i inne formy ochrony przyrody - zasoby wód podziemnych 	<ul style="list-style-type: none"> - niska emisja w sezonie grzewczym - emisja komunikacyjna - zły stan gleb wzdłuż ciągów komunikacyjnych - przekształcone środowisko na skutek działalności eksploatacyjnej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - promocja walorów środowiskowych - pozyskanie środków finansowych na ochronę zabytków - kontynuacja termomodernizacji budynków użyteczności publicznej i budynków prywatnych wpływająca na poprawę jakości powietrza - sukcesywna zmiana sposobu ogrzewania budynków z węglowego na paliwa ekologiczne, wpływająca na ograniczenie niskiej emisji - rekultywacja hałd poeksploatacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> - zanieczyszczenie powietrza - ograniczenia finansowe gminy - wzrost emisji komunikacyjnej związanej z przebiegiem autostrady A1 i DK 1

Źródło: Opracowanie na podstawie przeprowadzonej diagnozy.

Tabela 25. Analiza SWOT dotycząca infrastruktury społecznej.

Analiza SWOT	
Infrastruktura społeczna	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - duży odsetek osób w wieku produkcyjnym - dodatni przyrost naturalny w ostatnich latach - wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej 1 m² mieszkania <ul style="list-style-type: none"> - wysoka jakość usług w Urzędzie Gminy Poczesna – wykwalifikowana kadra, ePUAP, archiwum Urzędowe - siedziba w Urzędzie Gminy Poczesna Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Samorządowej administracji placówek oświatowych - wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na jedną osobę - wzrost wyposażenia mieszkań w urządzenia techniczno-sanitarne - działające na terenie gminy organizacje pozarządowe <ul style="list-style-type: none"> - liczne kluby sportowe - liczne zespoły artystyczne - liczne imprezy cykliczne organizowane przez Gminę <ul style="list-style-type: none"> - bogata oferta zajęć dla wszystkich grup wiekowych na terenie Gminnego Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji - zmniejszająca się liczba przestępstw - liczne remizy i świetlice wiejskie - wysoka frekwencja wyborcza - dobra lokalizacja biblioteki, przyjazna aranżacja wnętrza, godziny otwarcia dostosowane do potrzeb czytelników, 	<ul style="list-style-type: none"> - starzenie się społeczeństwa - zjawisko długotrwałego bezrobocia wśród bezrobotnych <ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolach w stosunku do potrzeb w danych miejscowościach - brak żłobka - służba zdrowia wymagająca rozszerzenia oferty co do czasu pracy i zakresu świadczeń specjalistów - budynek Urzędu Gminy wymagający kapitalnego remontu i rozbudowy - brak usług rehabilitacyjnych - występujące bariery dla osób niepełnosprawnych

<p>doświadczenie personelu, oddział dla dzieci, dodatkowe stałe imprezy (współpraca z miejscowymi przedszkolami, szkołami, Stowarzyszeniami)</p> <ul style="list-style-type: none"> - prężnie działające filie bibliotek - Utworzenie i funkcjonowanie różnych kół zainteresowań dla pasjonatów, np.: koło fotograficzne, dziennikarskie, teatralne, taneczne i wiele innych - Dużo świetlic wiejskich (budyneków) i środowiskowych, dzięki czemu bogata oferta zajęć jest możliwa w każdym zakątku gminy Poczesna - programy naprawcze realizowane przez szkoły na terenie gminy 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - Członkostwo w LGD i stowarzyszeniach - integracja społeczności lokalnej - napływ nowych mieszkańców - otrzymanie dotacji na modernizację świetlic wiejskich i innych obiektów użyteczności publicznej - likwidacja barier dla niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym - zagrożenie drobną przestępczością na terenie Gminy - emigracja ludzi młodych - zmniejszająca się potrzeba działania społecznego

Źródło: Opracowanie na podstawie przeprowadzonej diagnozy.

Tabela 26. Analiza SWOT dotycząca gospodarki i rynku pracy.

Analiza SWOT	
Gospodarka i Rynek pracy	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - niski procent bezrobocia - wysoka liczba podmiotów gospodarczych - dywersyfikacja działalności gospodarczej - tereny inwestycyjne 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająco wykorzystane atuty i potencjały rozwojowe gminy

- bliskość dużych ośrodków gospodarczych (Częstochowa)	
Szanse	Zagrożenia
- ulgi dla przedsiębiorców - dalszy rozwój przedsiębiorczości - zagospodarowanie terenów inwestycyjnych - potrzeba dalszego rozwoju bazy usługowej	- zmieniające się przepisy prawne - likwidacja małych podmiotów handlowych i usługowych w związku z rozwojem sieci

Źródło: Opracowanie na podstawie przeprowadzonej diagnozy.

Tabela 27. Analiza SWOT dotycząca infrastruktury technicznej.

Analiza SWOT	
Infrastruktura techniczna	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - korzystne położenie gminy - rozwinięta sieć komunikacji autobusowej, dostępna dla wszystkich mieszkańców - rozwinięta sieć wodociągowa - sprawnie działający system gospodarki odpadami - stosunkowo dobry poziom recyklingu odpadów - stacje bazowe sieci komórkowych - rozwinięta sieć elektroenergetyczna - rozwinięta sieć gazowa - podejmowane liczne działania na rzecz poprawy infrastruktury technicznej 	<ul style="list-style-type: none"> - stan części dróg poniżej dobrego - brak rozwiniętej sieci kanalizacyjnej w części wschodniej gminy - niedostateczna liczba parkingów - niedostateczna długość ścieżek rowerowych - brak uzbrojenia terenów przeznaczonych pod inwestycje w pobliżu autostrady A1
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - remonty dróg powiatowych i gminnych - rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej - otrzymanie dotacji przez gminę na remonty dróg i chodników - budowa ścieżek rowerowych 	<ul style="list-style-type: none"> - brak zewnętrznych środków finansowych na realizację inwestycji

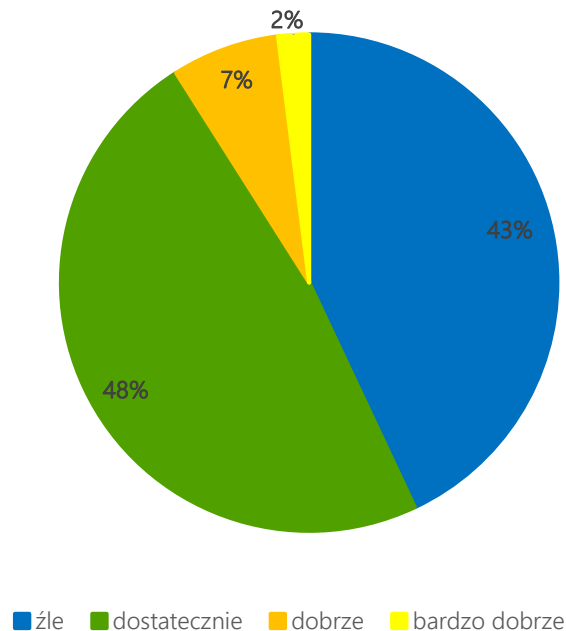
Źródło: Opracowanie na podstawie przeprowadzonej diagnozy.

7. RAPORT Z BADAŃ ANKIETOWYCH

W ramach opracowania dokumentu przeprowadzono proces ankietyzacji. Ankietyzację przeprowadzono na kilka sposobów. Formularz ankiety dostępny był na stronie internetowej Urzędu Gminy Poczesna, dodatkowo ankietę można było pobrać bezpośrednio w Urzędzie Gminy. Ponadto prowadzono ankietyzację w terenie. Łącznie zebrano 326 ankiet.

W pierwszej części ankiety poproszono mieszkańców o ocenę w czterostopniowej skali poszczególnych aspektów życia i infrastruktury w gminie Poczesna. Wyniki przedstawiono na poniższych wykresach.

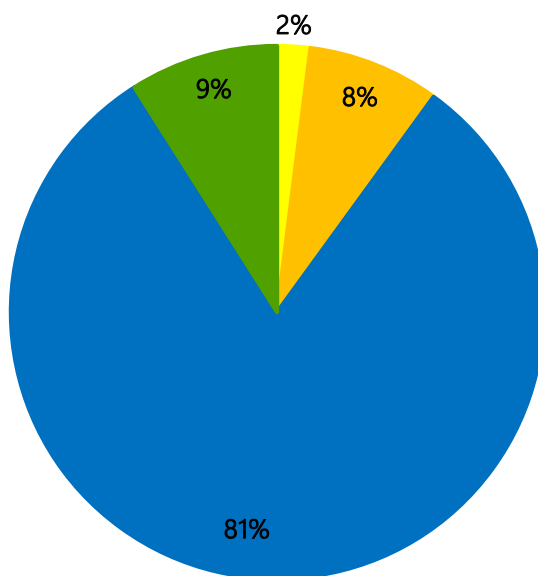
Lokalny rynek pracy (możliwość znalezienia pracy na terenie gminy Poczesna)

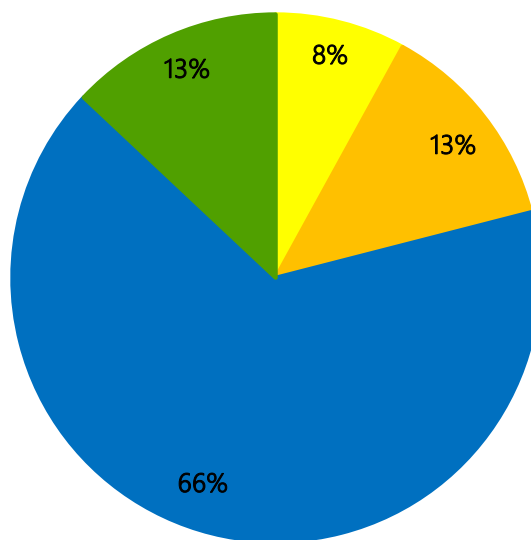

Warunki mieszkaniowe

źle   dostatecznie   dobrze   bardzo dobrze

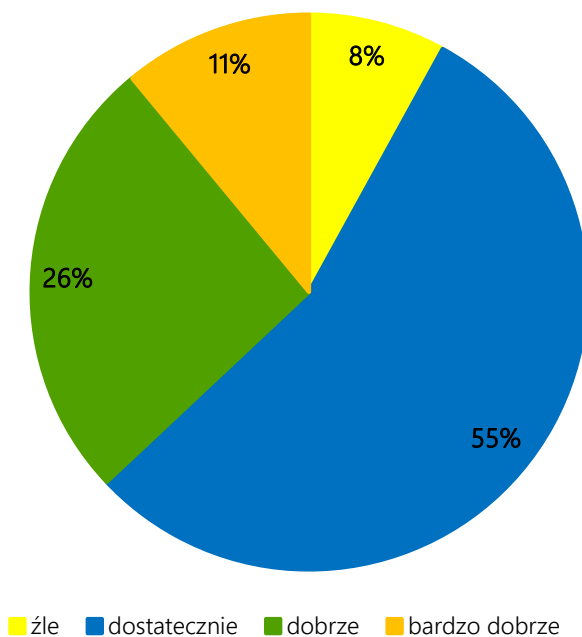
Bezpieczeństwo mieszkańców

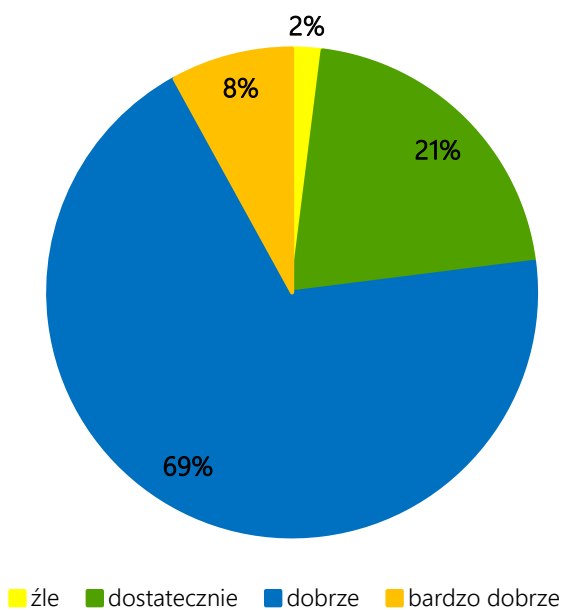
źle   dostatecznie   dobrze   bardzo dobrze

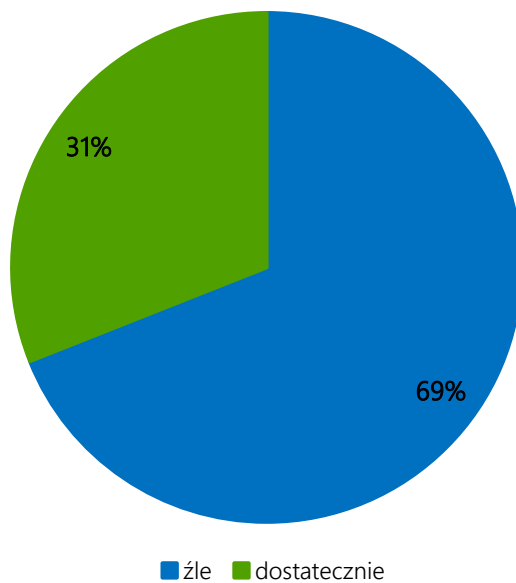
Dostępność parkingów

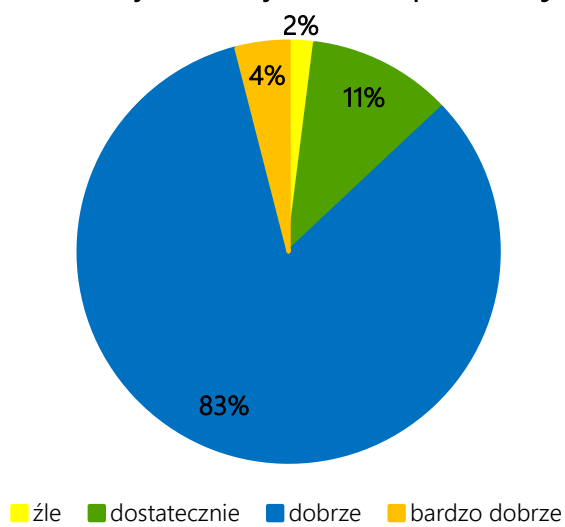
Oferta inwestycyjna

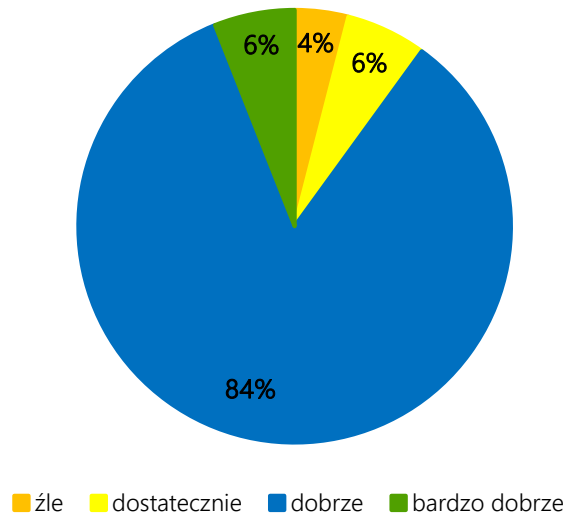
Dostępność ścieżek rowerowych

Stan budynków użyteczności publicznej

Dotętność bazy sportowej

W kolejnej części ankiety poproszono mieszkańców o odpowiedź na pytania otwarte, w których mieszkańcy mogli wyrazić swoją opinię na poszczególne kwestie.

Proszę wskazać, Pani/Pana zdaniem, pięć najważniejszych problemów do rozwiązania na terenie gminy Poczesna, aby podnieść poziom życia mieszkańców:

Najczęściej udzielane odpowiedzi:

- Część dróg wymagających remontu,
- Zanieczyszczenie powietrza,
- Spalanie śmieci przez mieszkańców w kotłowniach lokalnych,
- Brak kładki dla pieszych w Poczesnej,
- Zagospodarowanie „Bocianiey Górki”,
- Zagospodarowanie terenów zielonych w okolicach „Bocianiey Górki”,
- Niedobór parkingów w okolicach szkół,
- Potrzeba dalszego dostosowania budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- Budowa ośrodka zdrowia Nieradzie/Remont,
- Rozbudowa sieci przedszkoli w związku z przybywaniem nowych mieszkańców,
- Brak żłobka,
- Brak dostatecznych środków na dofinansowanie w zakresie OZE,
- Brak kanalizacji we wschodniej części gminy,
- Uciążliwość wysypiska śmieci,
- Brak basenu.

Ponad 70 % wszystkich ankietowanych wskazała na jako główny problem poprawy stanu dróg oraz niedobór bezpiecznych ścieżek rowerowych.

Jakie zmiany pozytywne lub negatywne dokonały się Pani/Pana zdaniem na terenie gminy w przeciągu ostatnich kilkunastu lat ?

Pozytywne:

- Budowa Szkoły Podstawowej,
- Budowa Hali Sportowej,
- Odbudowa mostu i kładki na rzece Warcie,
- Remont przychodni w Poczesnej,
- Budowa chodników,
- Rozbudowa chodników,
- Modernizacja dróg,
- Remonty obiektów użyteczności publicznej (Gminne Centrum Kultury, Biblioteki, OSP, Świetlice wiejskie),
- Budowa placów zabaw, terenów rekreacyjnych na obszarze całej gminy,
- Budowa siłowni zewnętrznych,
- Modernizacja oświetlenia ulicznego,
- Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- Dopuszczenie do zabudowy terenów mieszkaniowych i inwestycyjnych,
- Dobra komunikacja publiczna,
- Zmniejszanie się poziomu bezrobocia.

Negatywne:

- Brak centrum usługowo – handlowo – administracyjnego,
- Niewykorzystany teren przy tzw. Bocianie Górze,
- Brak krytego basenu na terenie gminy wraz z infrastrukturą SPA.

Wszystkie inwestycje, które zostały w ostatnich latach zrealizowane zostały ocenione pozytywnie przez mieszkańców gminy.

Co jest zaletą mieszkania w gminie Poczesna ?

Najczęściej udzielane odpowiedzi:

- Położenie przy DK1, która ułatwia dojazd do pracy na Śląsku i w Częstochowie,
- Bliskość większych ośrodków miejskich Częstochowa, Katowice,
- Oferta zajęć dodatkowych dla wszystkich grup wiekowych,
- Przychylność władz,

- Dobra komunikacja,
- Dostępność miejsc pracy.

Ponad 90 % ankietowanych jako główną zaletę mieszkania w gminie Poczesna wskazało jej dogodny położenie i bliskość większych ośrodków gospodarczych.

Czego brakuje na terenie gminy Poczesna ?

- Rozwiniętej turystyki,
- Zagospodarowania linii brzegowej Warty,
- Ścieżek rowerowych,
- Miejsc rekreacji – np. kawiarni, parku,
- Żłobka,
- Kontynuacji budowy chodników dla pieszych,
- Kontynuacji inwestycji z budową kanalizacji na terenie gminy.

Około 40% ankietowanych wskazała na brak basenu przy szkole podstawowej Poczesnej.

Czy Pani/Pana zdaniem gmina ma potencjał, który powinna szczególnie rozwijać, jeśli tak to jaki?

- Dużo miejsca do wykorzystania i zagospodarowania,
- Potencjał inwestycyjny (usługowa i przemysłowa zabudowa),
- Potencjał ludzki w postaci odpowiednio przygotowanej kadry pracowników użyteczności publicznej,
- Potencjał lokalizacyjny.

CZĘŚĆ III – ROZWÓJ

STRATEGICZNY GMINY POCZESNA W LATACH 2016 - 2025

1. WIZJA I MISJA GMINY

W wyniku przeprowadzonej diagnozy stanu istniejącego, z uwzględnieniem potrzeb i problemów mieszkańców wskazanych podczas badań ankietowych oraz analizy SWOT, wskazano wizję i misję dla gminy Poczesna.

Wizja rozwoju to obraz gminy oraz stan w przyszłości, do jakiego dąży się poprzez realizację wielu zamierzonych działań oraz osiągając założone cele, przy zaangażowaniu możliwych i dostępnych zasobów. Natomiast misja wyznacza określony priorytet i kierunek działań rozwojowych w celu osiągnięcia pożądanego stanu.

Misja stanowi nadrzędny cel rozwoju gminy Poczesna, któremu podporządkowane są priorytetowe obszary jej rozwoju. Wskazując ogólny kierunek, w którym powinna rozwijać się społeczność lokalna, określa ona rolę władz samorządowych.

Wizja rozwoju

Gmina Poczesna to atrakcyjne miejsce do zamieszkania zapewniające wysoki standard życia swoim mieszkańcom, sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości oraz miejsce do aktywnego spędzania wolnego czasu.

Misja

Gmina podejmie działania dla rozwoju działalności gospodarczej i oferty inwestycyjnej, a także turystyki i rekreacji oraz do wzmocnienia i poprawy swojego wizerunku, uwzględniając potrzeby mieszkańców przy równoczesnym zachowaniu ochrony środowiska naturalnego.

2. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Struktura Strategii zbudowana została w oparciu o elementy składowe wzajemnie sobie podległe w hierarchii ważności (cele i wynikające z nich działania). Osiągnięciu wizji służą wyznaczone cele strategiczne, operacyjne i działania, które mają charakter ogólny i określają pożądane stany i procesy rozwojowe.

Cele zdefiniowane na podstawie diagnozy w sposób bezpośredni nawiązują do wizji i misji. Realizacja działań prowadzić będzie do osiągnięcia celów.

Obszar:
**PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**

CEL STRATEGICZNY:
**POCZESNA TO GMINA Z
ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ
TECHNICZNĄ I WYSOKĄ JAKOŚCIĄ
ŚRODOWISKA NATURALNEGO -
Z ZACHOWANIEM WALORÓW
KRAJOBRAZOWYCH**

- CELE OPERACYJNE:
- Poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej, oraz podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego
  - Realizacja inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej
  - Zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska
  - Odpowiednie zagospodarowanie terenu gminy
  - Zwiększenie terenów rekreacyjnych i zaplecza sportowego

Obszar:
SPOŁECZNEŃSTWO

CEL STRATEGICZNY:
**POCZESNA TO GMINA
O WYSOKIEJ JAKOŚCI ŻYCIA
MIESZKAŃCÓW POPRZEZ
ZAPEWNIENIE DOSTĘPU DO
WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG
PUBLICZNYCH**

- CELE OPERACYJNE:
- Wzrost potencjału edukacyjnego gminy wraz ze wzrostem zaplecza edukacyjnego
  - Poprawa jakości usług medycznych
  - Zapewnienie atrakcyjnej oferty kulturalnej oraz możliwości spędzania wolnego czasu

Obszar:
GOSPODARKA

CEL STRATEGICZNY:
**POCZESNA TO GMINA
OTWARTA NA WSPÓŁPRACĘ Z
PODMIOTAMI ZEWNĘTRZNYMI
Z PRZEDSIĘBIORCZYMI
MIESZKAŃCAMI**

- CELE OPERACYJNE:
- Przyspieszenie rozwoju gospodarczego gminy
  - Zmniejszenie stopy bezrobocia

3. DZIAŁANIA

W niniejszym rozdziale przedstawiono zestawienie kierunków działań, które gmina Poczesna planuje podjąć w ramach każdego z założonych celów operacyjnych. Należy podkreślić, iż zaprezentowane zestawienie kierunków działań nie stanowi zamkniętego katalogu i będzie mogło być w każdej chwili uzupełniane o nowe elementy w zależności od potrzeb gminy, charakteru zewnętrznych konkursów oraz jej możliwości finansowych. Do poszczególnych celów operacyjnych przyporządkowano wykaz wstępnie zidentyfikowanych projektów inwestycyjnych. W sytuacji, gdzie na dzień uchwalania strategii nie zostały zidentyfikowane żadne projekty, została poczyniona odpowiednia adnotacja. Działania te w każdej chwili mogą zostać uaktualnione na mocy uchwały o aktualizacji strategii.

Przedstawione działania stanowią także reakcję gminy Poczesna na istniejące problemy i potrzeby wynikające z przeprowadzonej ankietyzacji.

Tabela 28. Kierunki działań dla obszaru 1.

OBSZAR: PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO			
CEL STRATEGICZNY: POCZESNA TO GMINA Z ROZWIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ TECHNICZNĄ I WYSOKĄ JAKOŚCIĄ ŚRODOWISKA NATURALNEGO - Z ZACHOWANIEM WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH			
CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	TERMIN REALIZACJI	JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA
Poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej, oraz podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego	Dalsza modernizacja dróg gminnych (wymiana nawierzchni, przebudowa)	2018-2026 (Zadanie ciągłe)	Gmina Poczesna
	Odpowiednie utrzymanie chodników i budowa brakujących odcinków	2018-2026 (Zadanie ciągłe)	Gmina Poczesna
	Dalsza rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego	2018-2024	Gmina Poczesna, zarządcy dróg
	Rozbudowa parkingów w otoczeniu budynków użyteczności publicznej na terenie gminy	2018-2026	Gmina Poczesna
	Budowa stacji ładowania pojazdów w okolic stacji benzynowych w granicach gminy (zwiększenie eco – mobilności gminy)	2018-2026	Gmina Poczesna
Realizacja inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej	Rozbudowa i bieżąca modernizacja sieci wodociągowej	2018-2026 (Zadanie ciągłe)	Gmina Poczesna, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego SA
	Dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej	2018-2022	Gmina Poczesna, Przedsiębiorstwo Wodociągów i

			Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego SA
	Odpowiednie zagospodarowanie 4 ujęć wody w granicach gminy w celu możliwości przyszłego wykorzystania przez Gminę	2018-2026	Gmina Poczesna
	Budowa oczyszczalni ścieków dla wschodniej części obszaru Gminy	2018-2022	Gmina Poczesna
Zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska	Kontynuacja termomodernizacji budynków gminnych i mieszkalnych	2018-2026	Gmina Poczesna, mieszkańcy
	Montaż odnawialnych źródeł energii na budynkach gminnych, usługowych i mieszkalnych (kontynuacja)	2018-2026	Gmina Poczesna, mieszkańcy, inne jednostki
	Edukacja ekologiczna w placówkach oświatowych	2018-2026	Gmina Poczesna, placówki oświatowe
	Prowadzenie kampanii przeciwko spalaniu odpadów	2018-2020	Gmina Poczesna
	Kontynuacja wymiany kotłów węglowych	2018-2020	Gmina Poczesna, mieszkańcy, inne jednostki
	Rozbudowa sieci gazowej (zwiększenie stopnia zgazyfikowania gminy)	2018-2026	Gmina Poczesna, inne jednostki
	Stopniowe wygaszanie składowiska odpadów	Po roku 2026	Gmina Poczesna, inne jednostki
	Zagospodarowanie Bocianiejskiej Góry poprzez utworzenie Centrum Administracyjno – Handlowo – Usługowego	2018-2026	Gmina Poczesna, inni interesariusze

Odpowiednie zagospodarowanie terenu gminy	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych wzdłuż budowanej autostrady A1	2018-2026	Gmina Poczesna, inni interesariusze
	Zagospodarowanie hałd pokopalnianych na terenie gminy	2018-2022	Gmina Poczesna
	Budowa mieszkań w ramach programu Mieszkanie+ (inwestycja w młodzież)	2018-2022	Gmina Poczesna
Zwiększenie terenów rekreacyjnych i zaplecza sportowego	Zagospodarowanie terenu wokół zbiorników wodnych i rzeki na cele rekreacyjne	2018-2022	Gmina Poczesna
	Utworzenie węzła mobilnego na przystanku dworcowym PKP (zagospodarowanie parkingu)	2018-2020	Gmina Poczesna
	Budowa przystani kajakowej i adaptacja terenów wokół Warty z możliwością korzystania ze sportów wodnych	2018-2022	Gmina Poczesna, inni interesariusze
	Wytyczenie szlaków rowerowych VELO SILESIA przez teren gminy	2018-2020	Gmina Poczesna, inni interesariusze
	Budowa ścieżek rowerowych umożliwiających połączenie gminy z gminami ościennymi	2018-2026	Gmina Poczesna
	Budowa ścieżki rowerowej w otoczeniu kładki w Słowiku stanowiącej dla mieszkańców połączenie z terenami atrakcyjnie turystycznymi	2018-2026	Gmina Poczesna
	Budowa miejsc wypoczynkowych dla rowerzystów wyposażonych w tablice informacyjne/mapy	2018-2026	Gmina Poczesna
	Zagospodarowanie terenu wokół miejsc kultu religijnego w Poczesnej na cele rekreacyjne	2018-2026	Gmina Poczesna

	Zagospodarowanie terenów wokół obiektów z ewidencji zabytków	2018-2026	Gmina Poczesna
	Budowa wielofunkcyjnego boiska wraz z świetlicą na terenach wzdłuż ulicy Kolejowej w Zawodziu	2018-2026	Gmina Poczesna

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 29. Kierunki działań dla obszaru 2.

OBSZAR: SPOŁECZEŃSTWO			
CEL STRATEGICZNY: POCZESNA TO GMINA			
O WYSOKIEJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZEZ ZAPEWNIENIE DOSTĘPU DO WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH			
CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	TERMIN REALIZACJI	JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA
Wzrost potencjału edukacyjnego gminy wraz ze wzrostem zaplecza edukacyjnego	Rozszerzenie oferty kulturalnej świetlic szkolnych o zajęcia popołudniowe	2018-2026	Gmina Poczesna, jednostki oświatowe
	Realizacja Planu Rozwoju Biblioteki na lata 2018 – 2026	2018-2026	Gmina Poczesna, Biblioteka
	Dalsza organizacja zajęć dodatkowych dla uczniów we wszystkich placówkach oświatowych na terenie gminy	2018-2026 (Zadanie ciągłe)	Gmina Poczesna, jednostki oświatowe
	Adaptacja Dworku w Hucie Starej B na żłobek	2018-2020	Gmina Poczesna
	Budowa Sali gimnastycznej przy Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Słowiku	2018-2020	Gmina Poczesna

	Modernizacja i rozbudowa sieci przedszkoli	2018-2026	Gmina Poczesna
Poprawa jakości usług medycznych	Budowa nowego Ośrodka Zdrowia w Nieradzie	2018-2026	Gmina Poczesna
	Podniesienie jakości usług medycznych w Ośrodkach Zdrowia na terenie gminy	2018-2020	Gmina Poczesna, NZOZ
	Promocja zdrowego i aktywnego trybu życia oraz profilaktyki zdrowotnej, w tym działania na rzecz ograniczania chorób i uzależnień cywilizacyjnych z uwzględnieniem zmian demograficznych	2018-2026	Gmina Poczesna, NZOZ
	Zapewnienie zaplecza w formie usług dla osób w wieku poprodukcyjnym	2018-2026	Gmina Poczesna
Zapewnienie atrakcyjnej oferty kulturalnej oraz możliwości spędzania wolnego czasu	Kontynuacja działań prowadzonych przez Gminne Centrum Kultury	2018-2026 (Zadanie ciągłe)	Gmina Poczesna
	Kontynuacja organizacji zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu gminy	2018-2026 (Zadanie ciągłe)	Gmina Poczesna, inni interesariusze
	Organizacja działań/wydarzeń kulturalnych o charakterze patriotycznym	2018-2026 (Zadanie ciągłe)	Gmina Poczesna
	Dalsza organizacja festynów i wydarzeń kulturalnych integrujących mieszkańców	2018-2026	Gmina Poczesna

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 30. Kierunki działań dla obszaru 3.

OBSZAR: GOSPODARKA			
CEL STRATEGICZNY: POCZESNA TO GMINA OTWARTA NA WSPÓŁPRACĘ Z PODMIOTAMI ZEWNĘTRZNYMI Z PRZEDSIĘBIORCZYMI MIESZKAŃCAMI			
CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	TERMIN REALIZACJI	JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA
Przyspieszenie rozwoju gospodarczego gminy	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych	2018-2026	Gmina Poczesna
	Stworzenie systemu ulg dla przedsiębiorców inwestujących na terenie gminy	2018-2026	Gmina Poczesna
	Współpraca z sąsiednimi gminami przy tworzeniu obszarów aktywności gospodarczej oraz przyciąganiu inwestorów	2018-2026	Gmina Poczesna, inwestorzy
	Wdrażanie wysokiej jakości obsługi inwestorów indywidualnych w gminie	2018-2026	Gmina Poczesna
	Budowa i kształtowanie infrastruktury terenów aktywności gospodarczej oraz terenów inwestycyjnych	2018-2026	Gmina Poczesna
	Promocja oferty inwestycyjnej gminy	2018-2026	Gmina Poczesna
Zmniejszenie stopy bezrobocia	Działania wspierające osoby dorosłe chcące nabyć lub dostosować swoje kompetencje i kwalifikacje do potrzeb rynku pracy w ramach edukacji formalnej i poza formalnej	2018-2026	Gmina Poczesna
	Podniesienie kwalifikacji mieszkańców poprzez zwiększenie dostępu do programów szkoleniowych	2018-2026	Gmina Poczesna, GOPS

Źródło: Opracowanie własne.

4. WDRAŻANIE I FINANSOWANIE STRATEGII

4.1. SYSTEM INSTYTUCJALNY WDRAŻANIA STRATEGII

Przy opracowaniu strategii zastosowano podejście holistyczne, polegające m.in. na tym, że przy określaniu celów i kierunków działań wzięto pod uwagę nie tylko kompetencje i zadania statutowe gminy, ale również uwzględniono o wiele szerszy wymiar rozwoju gminy. Chodzi tu głównie o te obszary rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, na które władze nie mają bezpośredniego wpływu, a więc np. rozwój lokalnego rynku pracy i przedsiębiorczości.

Jeśli chodzi o kompetencje samorządu gminnego, zaproponowane kierunki działań będą miały swoje odzwierciedlenie w projektach kluczowych – wynikających z planu działań operacyjnych. Są to projekty najważniejsze z punktu widzenia rozwoju gminy, których realizacja warunkuje osiągnięcie założonych celów strategii.

Projekty te będą realizowane przez Urząd Gminy bądź jednostki mu podległe przy użyciu funduszy własnych lub z wykorzystaniem dostępnych środków zewnętrznych. Osiągnięcie założonych celów będzie w dużej mierze uzależnione od tego, czy inne podmioty (przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe) zechcą włączyć się w nurt działań zaproponowanych w niniejszej strategii.

Zakłada się, że zaproponowane cele odpowiadają potrzebom i możliwościom rozwojowym gminy Poczesna, a także że w procesie konsultacji społecznych osiągnięta została ich społeczna akceptacja. Dla przyspieszenia tych działań i zachęcenia innych podmiotów do respektowania założeń strategii Urząd Gminy będzie wspierał podmioty, których projekty będą wpisywać się w założenia i cele strategii. Ze względu na wielość podmiotów będących realizatorami strategii konieczne jest wprowadzenie mechanizmu koordynacyjnego. Zadanie to należy do Urzędu Gminy w Poczesnej i będzie m.in. polegało na:

- informowaniu społeczności lokalnej o istnieniu strategii, zapisanych w niej priorytetach rozwoju, a także o postępach i efektach jej wdrażania,
- skorelowaniu procesów planowania przestrzennego z zapisami strategii,
- ścisłej współpracy z jednostkami odpowiedzialnymi za przygotowywanie i realizację zadań inwestycyjnych,
- dokonywaniu koniecznych modyfikacji i zmian wynikających ze zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych i sytuacji wewnętrznej gminy.

Główną instytucją odpowiedzialną za wdrożenie strategii jest Wójt Gminy wraz z podległym mu Urzędem Gminy. Wójt odpowiada za ogólną koordynację procesu wdrażania i monitorowania strategii.

W szczególności odpowiedzialny jest za przygotowanie i wdrożenie projektów wynikających z planu działań operacyjnych, a także zidentyfikowanych projektów kluczowych do realizacji do roku 2020.

Instytucjami wspomagającymi Wójta i Urząd Gminy w procesie wdrażania strategii są:

- Rada Gminy, która powinna zadbać o promocję i właściwe zrozumienie strategii wśród społeczności lokalnej.
- Placówki szkolno-wychowawcze,
- Jednostki organizacyjne gminy (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zakład Gospodarki Komunalnej).
- Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy.
- Inne.

Do ważnych podmiotów, które w istotny sposób będą przyczyniać się do realizacji celów strategii, należy również zaliczyć podmioty realizujące poszczególne projekty, jak i beneficjentów końcowych objętych wsparciem i działaniami projektowymi, w tym przede wszystkim:

- Komisariat Policji,
- przedsiębiorców i organizacje ich zrzeszające,
- osoby podnoszące swoje kwalifikacje zawodowe,
- bezrobotnych i osoby wykluczone.

4.2. FINANSOWANIE STRATEGII

Głównymi źródłami finansowania strategii w okresie jej realizacji będą:

- środki budżetu gminy Poczesna,
- środki rządowe,
- zewnętrzne środki publiczne, dostępne przede wszystkim w ramach:
  - Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.
- środki z sektora prywatnego, dostępne w ramach realizowanych przez przedsiębiorstwa przedsięwzięć inwestycyjnych.

Uzupełniającymi źródłami finansowania strategii będą inne programy operacyjne finansowane ze środków unijnych perspektywy 2014-2020, w tym:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, w ramach którego będzie m.in. możliwe finansowanie ponadlokalnych przedsięwzięć w zakresie energetyki odnawialnej, termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, a także przebudowy dróg krajowych;

- Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020, w ramach którego zaplanowano finansowanie przedsięwzięć związanych z poprawą dostępu mieszkańców do szybkiego Internetu, rozwojem administracji elektronicznej i e-usług, a także podnoszeniem umiejętności cyfrowych społeczeństwa;
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, w ramach którego będzie m.in. możliwość finansowania projektów podnoszących kompetencje pracowników administracji samorządowej oraz rozwijających systemy zarządzania strategicznego i finansowego w jednostkach samorządu terytorialnego.
- Szwajcarskie i Norweskie Instrumenty Finansowe, umożliwiające finansowanie różnorodnych inicjatyw związanych ze sportem, kulturą, edukacją, zdrowiem oraz rozwojem społeczeństwa obywatelskiego.

5. MONITORING I REALIZACJA STRATEGII

Strategia jest nie tylko dokumentem, ale przede wszystkim ciągłym procesem związanym z rozwojem gminy. Określa ona cele i programy działań na wiele lat oraz wymaga ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Przygotowanie projektu dokumentu i jego przyjęcie przez Radę Gminy kończy tylko pewien etap planowania.

Ze względu na swój długookresowy charakter planowanie strategiczne jest procesem ciągłym wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych itp. i ich uwzględniania w dokumencie oraz przesuwania horyzontu planowania na kolejne lata. Dokument będzie co roku poddawany przeglądowi oraz aktualizacji. Dokonuje tego Wójt w konsultacji z pracownikami Urzędu Gminy, a zatwierdza Rada Gminy.

Po wprowadzeniu zmian w strategii Wójt jako Główny Koordynator Wdrażania Strategii zobowiązany jest dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom (zwłaszcza koordynatorom poszczególnych zadań) informację o dokonanej aktualizacji strategii.

- Nadzór nad wdrażaniem Strategii będzie sprawować Rada Gminy Poczesna.
- Za koordynację wszystkich działań na rzecz realizacji strategii odpowiada Wójt Gminy Poczesna.
- Odpowiednim stanowiskom w Urzędzie Gminy i gminnych jednostkach przypisana będzie bezpośrednia odpowiedzialność za podejmowanie działań, wynikających z planów realizacyjnych Strategii.
- Co najmniej raz w roku odbędzie się spotkanie Zespołu Wdrażającego Strategię. Na spotkaniu zostaną przeanalizowane postępy w realizacji Strategii, omówione zostaną konieczne zmiany i uzupełnienia.

- Na przełomie każdego kolejnego roku ukaże się biuletyn gminy poświęcony omówieniu zaawansowania realizacji strategii.

Szczegółowe etapy monitoringu Strategii:

- zbieranie danych i informacji (materiał stanowiący podstawę do analiz i ocen),
- analiza danych i informacji - uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych oraz ich archiwizacja,
- przygotowywanie raportów - zestawienie otrzymanych danych w raporty roczne,
- ocena wyników - ocena porównawcza osiągniętych wyników z założeniami
- określenie stopnia wykonania przyjętych zapisów strategii,
- planowanie korekty.

Tabela 31. Mierniki monitorowania dla obszaru 1.

Obszar: PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO		
Miernik monitorowania	Jednostka	Źródło pozyskania danych
Długość zmodernizowanych dróg	km/rok	Dane JST
Długość wybudowanych chodników	km/rok	Dane JST
Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	km/rok	Dane JST
Liczba terenów rekreacyjnych	szt./rok	Dane JST
Liczba wymienionych opraw ulicznych na energooszczędne	szt./rok	Dane JST
Długość ścieżek rowerowych	km/rok	Dane JST
Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji	szt./rok	Dane JST

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 32. Mierniki monitorowania dla obszaru 2.

Obszar: SPOŁECZEŃSTWO		
Miernik monitorowania	Jednostka	Źródło pozyskania danych
Liczba imprez kulturalnych	Liczba wydarzeń/rok	Dane JST
Liczba zajęć świetlicowych	Liczba zajęć/rok	Dane od organizatorów

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 33. Mierniki monitorowania dla obszaru 3.

Obszar: GOSPODARKA		
Miernik monitorowania	Jednostka	Źródło pozyskania danych
Liczba osób bezrobotnych	Osoba/rok	GUS
Liczba przygotowanych terenów inwestycyjnych	ha/rok	Dane JST
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	szt./rok	GUS

Źródło: Opracowanie własne.

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Poczesna w latach 2010-2016.....	23
Wykres 2. Liczba mieszkańców wg płci na terenie gminy Poczesna.	24
Wykres 3. Przyrost naturalny na terenie gminy Poczesna w ostatnich latach.	24
Wykres 4. Procentowy udział mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2010 -2016.	26
Wykres 5. Procentowy udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w latach 2010 -2016.	27
Wykres 6. Procentowy udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w latach 2010 -2016.	27
Wykres 7. Liczba popełnianych przestępstw na terenie gminy Poczesna.	30
Wykres 8. Liczba przyznanych świadczeń przez GOSP w Poczesnej w ostatnich latach.	43
Wykres 9. Formy udzielanej pomocy przez GOPS w Poczesnej w 2016 roku.....	44
Wykres 10. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Poczesna.	47
Wykres 11. Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych miejscowościach gminy Poczesna.	48
Wykres 12. Liczba bezrobotnych na terenie gminy Poczesna w ostatnich latach.	50
Wykres 13. Liczba długotrwale bezrobotnych na terenie gminy Poczesna w ostatnich latach.	51
Wykres 14. Liczba osób bezrobotnych z podziałem na miejscowości na terenie gminy Poczesna.	51

Spis tabel

Tabela 1. Zabytki na terenie gminy Poczesna.	11
Tabela 2. Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji stref wg kryterium ochrona zdrowia w 2016 roku.	15
Tabela 3. Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji stref wg kryterium ochrona roślin w 2016 roku.	16
Tabela 4. Struktura własności lasów na terenie gminy Poczesna.	22
Tabela 5. Liczba mieszkańców z podziałem na sołectwa w roku 2016.	23
Tabela 6. Przyrost naturalny z podziałem na sołectwa.....	25
Tabela 7. Struktura wiekowa mieszkańców gminy roku 2016.....	26
Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Poczesna.....	28
Tabela 9. Stan wyposażenia mieszkań w urządzenia techniczno-sanitarne.....	28
Tabela 10. Dane w zakresie bezpieczeństwa z podziałem na sołectwa.	30
Tabela 11. Inwentaryzacja placówek oświatowych na terenie gminy Poczesna.	31
Tabela 15. Wykaz klubów sportowych w granicach gminy Poczesna.....	41
Tabela 16. Frekwencja wyborcza podczas wyborów do sejmu i senatu w ujęciu porównawczym.....	46
Tabela 17. Frekwencja wyborcza podczas wyborów samorządowych w ujęciu porównawczym.....	46
Tabela 18. Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności w roku 2016 na terenie gminy Poczesna.....	47
Tabela 19. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Poczesna (stan na 31.12.2016 r.).	55
Tabela 20. Procent ludności korzystającej z sieci wodociągowej w ujęciu porównawczym.	55
Tabela 21. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Poczesna (stan na 31.12.2016 r.).	55
Tabela 22. Procent ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w ujęciu porównawczym.	56
Tabela 23. Charakterystyka sieci gazowej na terenie Gminy Poczesna (stan na 31.12.2016 r.)	58
Tabela 24. Lokalizacja stacji bazowych na terenie gminy Poczesna.	59
Tabela 25. Struktura dochodów gminy Poczesna w 2016 roku według działów klasyfikacji budżetowej.....	61
Tabela 26. Struktura wydatków gminy Poczesna w 2016 roku według działów klasyfikacji budżetowej.....	62
Tabela 27. Analiza SWOT z dotycząca położenia, przestrzeni i środowiska.	67
Tabela 28. Analiza SWOT z dotycząca infrastruktury społecznej.....	68
Tabela 29. Analiza SWOT z dotycząca gospodarki i rynku pracy.	69
Tabela 30. Analiza SWOT z dotycząca infrastruktury technicznej.....	70

Tabela 31. Kierunki działań dla obszaru 1.	82
Tabela 32. Kierunki działań dla obszaru 2.	85
Tabela 33. Kierunki działań dla obszaru 3.	87
Tabela 34. Mierniki monitorowania dla obszaru 1.	91
Tabela 35. Mierniki monitorowania dla obszaru 2.	91
Tabela 36. Mierniki monitorowania dla obszaru 3.	92

Spis rysunków

Rysunek 1. Granice administracyjne gminy Poczesna.	8
Rysunek 2. Położenie gminy Poczesna na tle powiatu częstochowskiego.	9
Rysunek 3. Hałda kopalni "Szczekaczka" w Brzezinach.	13
Rysunek 4. Hałda w Hucie Starej.	13
Rysunek 5. Klasy bonitacyjne gleb na terenie gminy Poczesna.	20
Rysunek 6. Szkoła Podstawowa i Hala Sportowa w Poczesnej.	34
Rysunek 7. Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej.	35
Rysunek 8. Lokalizacja miejsc rekreacji dla dzieci i siłowni zewnętrznych w granicach gminy Poczesna.	42
Rysunek 9. Rozmieszczenie stacji bazowych sieci komórkowej na obszarze gminy Poczesna.	60